
Székely Csaba

MÁRIA ORSZÁGA

TÖRTÉNELMI JÁTÉK

SZEREPLŐK:

ANJOU **MÁRIA**, Magyarország királynője
ANJOU **HEDVIG**, Mária húga (egy játékbaba)
KOTROMANICS **ERZSÉBET**, régens királyné
LUXEMBURGI **ZSIGMOND**, brandenburgi őrgróf
GARAI MIKLÓS, nádor, majd horvát bán
GARAI NESZTA, a nádor felesége
FORGÁCH **BALÁZS**, lovag, majd pohárnokmester
FORGÁCH **ANNA**, Balázs felesége
FORGÁCH **KLÁRA**, Balázs anyja
HORVÁTI JÁNOS, macsói bán
LACKFI ISTVÁN, erdélyi vajda, majd horvát bán, majd nádor
BEBEK IMRE, horvát bán, majd halicsi vajda
PALISNAI JÁNOS, a johannita lovagok perjele (rendfőnöke)
VASKÚTI **DEMETER**, esztergomi érsek
DURAZZÓI **KÁROLY**, nápolyi király
DURAZZÓI **MARGIT**, nápolyi királyné
ANJOU **MÁRIA (2)**, Durazzói Margit anyja
VALOIS **MÁRIA (3)**, Durazzói Margit nagymamája
KÓRÓGYI ISTVÁN, királyi ajtónálló
SARACENO DANDOLO, velencei főkapitány
SĘDZIWOJ PAŁUKA, krakkói főkapitány
STEFANO **CORRADI**, nápolyi ajtónálló

KATONÁK, SZOLGÁK, LOVAGOK, URAK és UDVARHÖLGYEK

Történelmi játék 1382 és 1386 között

I.

1.

A székesfehérvári bazilika. ERZSÉBET, MÁRIA és HEDVIG Nagy Lajos kőkoporsójának lábánál, DEMETER érsek a koporsó fejénél áll. A koporsó mögött GARAI, BEBEK, LACKFI, HORVÁTI és PALISNAI.

DEMETER *(az urakhoz, szónokolva)* Most, hogy nyugalomba helyeztük szeretett uralkodónk porhüvelyének testét... a jámbor emlékezetű Nagy Lajos királt... aki támogatta egyházunkat, gazdagította városainkat... aki országunk határait kiterjesztette az Adriától a Fekete- és Balti-tengerekig majdnem... aki gyermekkori barátait felemelte és vagyonossá tette *(Enyhén meghajol)*... akinek uralkodása alatt mindenki elégedett volt... vagy ha nem, hát annak látszott... és aki fiúutód vigasza nélkül volt eltávozni kényszerülve... kellett e világból elkényszerülnie... kényszr... szóval akinek *(Feddőn Erzsébetre néz)* a királné nem bírt fiút csinálni... jányai pedig – úgymint Mária, Hedvig, és persze el ne felejt-sük... *(Erzsébetnek)* hogy is hívták azt a jányodat, aki meghalt?

ERZSÉBET Katalin.

DEMETER Ja. Tehát jányai – Mária, Hedvig és a halott-ööö...

ERZSÉBET Katalin.

DEMETER Tudom! *(Szünet)* Így meg, hogy közbevágtál, elfelejtettem, ho-vá akartam kilyukadni.

ERZSÉBET Hogy nem született fiunk...

DEMETER Igen, tehát, mivel a királné nem volt képes őt fiúgyermekkel megajándékozni... jányai pedig – Máriahedvigkatalin – még kiskorúak, illetőleg halottak... ráadásul jányok... fel kell tennünk a kérdést: most mi a jó fenét csináljunk?

GARAI Hogy érti eminenciád?

DEMETER Úgy értem, hogy az országnak királ kell.

GARAI Világos.

DEMETER De ki legyen a királ, ha egyszer nincsen fiúutód? Ide akartam kilukadni a gondolatfűzésemmel.

LACKFI Ha már így összehozott minket e szomorú temetés, az az én velemé... *(Garaihoz)* Szót kérek!

GARAI Ez nem tanácsülés, Lackfi uram, nem kell szót kérni.

LACKFI A helyzet egyértelmű: Lajos királ akaratát tiszteletbe' kell tartani.

A jelenlévők közül többen is ott voltunk, amikor Lajos fiúsította a jányát.

DEMETER Hogyhogy fiúsította?

LACKFI De hisz eminenciád is ott volt. A királ kijelentette, hogy Mária örököl mindent. Jogilag fiút csinált belőle, úgyhogy őt illeti a trón.

DEMETER Mikor is volt ez?

LACKFI Miután rendelkezett a jányok házasságáru. Meghagyta, hogy (*Hedvigre mutat*) Hedviget vegye el Habsburg Vilmos herceg (*Máriára mutat*), Máriát pedig vegye el Luxemburgi Zsigmond gróf.

DEMETER De ha Mária fiúsítva van... *hog*y vegyen el Luxemburgi Zsigmond egy fiút?

LACKFI Csak az uralkodásba minősül fiúnak, az oltár előtt nem. Lényeg, hogy Mária lesz a királ, Zsigmond pedig mellette a királ-ööö...

DEMETER -né?

LACKFI Fé.

HORVÁTI Szamárság! Magyarországnak soha nem lesz női uralkodója – akkor se, ha férfi! Szót kérek!

GARAI Beszélj, Horváti uram, nem kell szót kérni.

HORVÁTI Lajos királlal nem haltak ki az Anjou-k. Van még egy utolsó sarj, ő a jogos trónörökös.

BEBEK A nápoli királ?

HORVÁTI Bizony, hogy a nápoli királ. A magyar udvarba' nevelkedett, a délvidékiek imádják őt, és ő is minket. Úgyhogy Durazzói Károlyt kell megkoronázni!

DEMETER Ki az a Durazzói Károly?

BEBEK A nápoli királ.

LACKFI De Lajos úgy rendelkezett, hogy Mária legyen a királ!

HORVÁTI Egy nő? Lackfi uram. Egy nő uralkodjon?

LACKFI Hozzámegyen Luxemburgi Zsigmondhoz, aztán majd együtt...

HORVÁTI De nem jobb, ha az ország trónján a jogos örökös ül, mint ha *nem* a jogos örökös ül?

LACKFI Mária a jogos örökös.

HORVÁTI Ha fiú volna. De mivel nem fiú...

LACKFI De fiú!

HORVÁTI Hogy volna fiú, ha egyszer jány?!

LACKFI Lajos azt mondta, hogy nem jány!

HORVÁTI Attul még jány!

LACKFI De nem jány!

HORVÁTI Akkor mi a tököm?! Kanári?! Mer' fiúnak száz százalék, hogy nem... (*Demeternek*) Eminenciád is mondjon már valamit!

DEMETER Mi az a kanári?

HORVÁTI *(dühösen legyint, Bebekre néz)* Imre úr?
BEBEK Az egy ilyen madár.
HORVÁTI Nem ezt! Hanem a véleményedet mondjad! Ki legyen Magyarország királja?
BEBEK Erre egészen konkrét választ tudok adni. Mégpedig. Úgy vélem, igen nagy körültekintésre van szükség. A dolgok aprólékos számbavételére és a helyzet óvatos mérlegelésére.
(Szünet)
HORVÁTI És?
BEBEK És a körülmények mélyreható elemzésére.
HORVÁTI Jó, de ki legyen a királ?!
BEBEK Hát aki a körültekintés, a mérlegelés és az elemzés nyomán a legalkalmasabbnak látszik. Ez az én határozott véleményem.
(HORVÁTI sóhajt.)
ERZSÉBET Én is szót kérek, nádor úr.
GARAI Nem kell szót kérni! *(Finoman)* A királynének főleg nem kell.
ERZSÉBET Köszönöm. Tisztelt báró urak, mindnyájan jól ismertétek és szerettetek boldogult férjemet. Kell-e valaha csalódnatok döntéseiben?
BEBEK Ez költői kérdés volt, vagy...?
(ERZSÉBET tagadólag int a fejével.)
BEBEK Akkor nem. Én legalábbis soha nem csalódtam Lajos királunk döntéseiben. Azt mondta énnekem: „Bebek Imre, úgy döntöttünk, hogy te leszel Horvátország bánja.” Hát, ennél jobb döntést én el nem tudok képzelni. Tenger, fügefák, jó borok...
ERZSÉBET És ti, urak? Csalódtatok-e valaha Lajosnak a döntéseiben?
URAK *(kivéve Palisnait)* Nem. Mi sem.
ERZSÉBET Akkor hát kérlek, fogadjátok el ezt az utolsó döntését is, melyet halála előtt hozott: legyen az ország királja Mária. És én megígérem, hogy folytatni fogjuk, amit szeretett férjem megkezdett. Magyarország virágozni fog, Lengyelországot megőrizzük, a Délvidéken nyugalom lesz.
HORVÁTI De mégis mit tudhat az ország vezetéséről egy ilyen... kislány?
(MÁRIA, aki eddig ült és Hedviggel „babázott”, most felemelkedik.)
MÁRIA Míg el nem érem a felnőttkort, szeretett édesanyám fog uralkodni a nevemben. Biztosítunk benneteket, hogy senkit se fog kitúrni tisztsegeitekből. Horváti János bán, Lackfi István vajda, Palisnai János perjel, Bebek Imre bán...
BEBEK Tudja a nevünket!

MÁRIA ...arra számítunk, hogy rátok támaszkodva uralkodhatunk békében és szeretetben. Mivel döntéseket nem hozunk a ti engedélyetek nélkül, lényegébe' ti fogjátok kormányozni az országot.

HORVÁTI Igen? Jól van akkor. Legyen Mária a királ.

LACKFI Nincs itt a tanács minden tagja, de énszerintem a többieknek sem lesz kifogásuk. János testvér? Mit gondolsz?

PALISNAI Az attul függ, hogy mi lesz velünk, dalmátokkal. Megerősítik a várainkat? Megvédenek minket?

GARAI Semmi szükség rá, hisz Velence immár a barátunk.

PALISNAI De a törökök terjeszkedni kezdtek, és...

ERZSÉBET (*Garainak*) Nádor úr! Támogatod Mária megkoronázását?

GARAI Igen, felség. A házasságát viszont nem. Ártalmas volna, ha Luxemburgi Zsigmond a magyar trón közelébe kerülne.

ERZSÉBET Mér' volna ártalmas?

GARAI Hogy is fejezzem ki finoman... Egy csőrön rúgott vadlúd is alkalmasabb a politikai pályára, mint ő.

ERZSÉBET Majd beletanul. A cseh királ testvére – ebből csak előnyünk származhat.

GARAI Nem értek egyet. Bármit tesz a cseh királ Magyarország kárára, azt Zsigmond hagyni fogja.

ERZSÉBET Márpedig Zsigmond lesz Mária férje, Lajos így döntött.

GARAI Sajnos ebbe' rosszul döntött.

ERZSÉBET Hogy mered azt mondani boldogult királoednak bármelyik döntéséről, hogy rossz döntés volt?

GARAI Csak arra próbálok rávilágítani...

ERZSÉBET Lajos tett nádorral! És most szembeszegülsz az ő akaratával?

GARAI Nem, felség. Úgy lesz, ahogy ő akarta.

ERZSÉBET El nem tudom képzelni, mi kifogásod lehet Luxemburgi Zsigmond ellen. Mindenki tudja, hogy fiatal bár, de művelt, kitűnően beszél magyarul és lengyelül. Jó küllemű, jó modorú, szerény, alázatos, Istennek tetsző életet él, és...

(*Belép ZSIGMOND részegen nevetgélve, két udvarhölgy támogatja.*)

ZSIGMOND Ne fogdossatok már! Majd a temetés után. Hess, hess! (*A kőkoporsónál állóknak*) Mi ez itt, tanácsülés? Na. Csak nem lejárt a temetés? (*A hölgyeknek*) Francba, lekéstem a legunalmasabb részt. Hehe. (*A gyászolóknak*) Luxemburgi Zsigmond vagyok, Brandenburg választófejedeleme, és... (*Böfög*) hát, jöttem feleségül venni Máriát.

Sötét

2.

Hálószoza. Ugyanaznap este. NESZTA az ágy szélén gyertyafényénél, lefeküdni készül. Belép GARAI.

GARAI Fekszik lefelé, kicsi nyestem?

NESZTA Fekszek, Miklós. Eloaltsam a gyertyát?

GARAI Ne oltsa el még.

NESZTA Hiába is oltanám, túl sok magán a ruha, úgy látom.

GARAI Nem lefeküdni jöttem. Csak szólni akartam, hogy benézek kicsikét a szomszédba.

NESZTA Balázsékhoz néz be kicsikét?

GARAI Balázsékhoz.

NESZTA Nem akar inkább a takaróm alá benézni kicsikét?

GARAI Sort kerítünk arra is. Majd.

NESZTA Mi az? Szívét nyomja valami?

GARAI Á, csak ez az Erzsébet királné... El se kezdett még uralkodni, de a faszom kivan már vele.

NESZTA *(leteszi a kötést)* Mi történt?

GARAI Rám pirított a főurak előtt, mindenki előtt.

NESZTA MÉR' pirított magára?

(GARAI legyint, és leül az ágy szélére.)

GARAI Szerintem igen jó szokás, hogy amikor egy királ meghal, az özvegyétül pikk-pakk megszabadulnak. Küldik gyorsan kolostorba, meg mit tudom, hová. Ehhez képest, amíg Mária kiskorú, Erzsébet a nyakunkon marad. Katasztrófa lesz itt, amíg ő dirigál. *(Talpra áll)* De énnekem nem fog dirigálni.

NESZTA Látom, készül valamire.

GARAI Haza. Haza készülünk, nyestem.

NESZTA Garába?

GARAI Visszajövünk, ha Mária betölti a nagykorúságot.

NESZTA Mennyi az, három év, négy év?

GARAI Nem azér' harcoltam annyi csatába', szereztem vagyont és címet, hogy most elveszítsek mindent.

NESZTA MÉR' veszítene el mindent?

GARAI Mer' egy ilyen nőt, mint Erzsébet, ha felidegelsz... ki tudja, mire képes? Eltűnünk szem elől, kicsi nyestem, és akkor békébe' leszünk hagyva.

NESZTA És el leszünk felejtve, és sose jövünk vissza.

GARAI Visszajövünk, és innét folytatjuk. Lajos mindég hallgatott rám, Mária meg hál'isten pont olyan, mint Lajos, csak nincsen neki szakálla, meg nincsen eltemetve.

NESZTA Lehet, hogy mire visszajönnénk, addigra el lesz. Sok minden történhet addig. Én azt mondom, hogy ami hatalom van a maga kezébe', azt ne engedje el.

GARAI Ezér' kell minél messzebb kerülni a királnétul.

NESZTA Szerintem meg minél közelebb kéne kerülni hozzá.

GARAI Ha akarnék, se tudnék közel kerülni. Mindég is rühellt engemet, amér' túl jóba' voltunk Lajossal.

NESZTA Hát kedveltesse meg magát.

GARAI Hogy?

NESZTA Erzsébet özvegy. Maga meg egy vonzó férfi.

GARAI Mi? Azt akarja, hogy csábítsam el a királnét?

NESZTA Csak udvarolgasson neki egy csöppet.

GARAI Egy felfújt békának is szívesebben udvarolgatnék. Különbe' se látom, mire volna az jó.

NESZTA Egy nő nem arra hallgat, aki bölcs tanácsot ad, hanem arra, akit kedvel. Ha a királné kedveli magát, akkor a tanácsait is megfogadja. És akkor maga olyan tanácsokat ad neki, amelyek számunkra kedvezők. Itt az alkalom, hogy olyan jövőt kovácsoljon a gyermekeinknek, a Garaiaknak, amire még Lajos idején se volt lehetőség.

(GARAI elgondolkodik, majd fejével tagadólag int.)

GARAI Elhúzzunk innét, kicsi nyestem. Balázst is visszük magunkkal, máris szólok neki. Nem akarom egy ilyen kígyó karmai közt hagyni.

NESZTA A kígyónak nincs is karma. Viszont a nyestnek...

Elkapja Garait, és berántja az ágyba. GARAI elneveti magát.

Sötét

3.

Forgáchék háza, ugyanebben az időben. ANNA és KLÁRA az asztalnál ülnek maguk elé bámulva.

KLÁRA Nézzél már ki az ablakon, Anna lelkem, nem gyön még Balázs?

ANNA Nem gyön még.

KLÁRA Ki se néztél.

ANNA Egy perce néztem ki, nem?

KLÁRA Mit tudom én.

ANNA Egy perce néztem ki. Egy sasmadár nem ért vóna ide azalatt a vár-
bul, nemhogy az én férjem.

KLÁRA Ez igaz. Egy kerti csigával sokkal közelebbi rokonságba' áll ő, mint
egy sasmadárral. Jó vóna tudni, mikor gyön, ne várjuk hiába a vacsorá-
val. Elég éhes vagyok már.

ANNA Bírja ki még egy csöppet.

KLÁRA Halálra éheztem ez a kölkök a nemgyövésével. Mióta a királné lo-
vagja lett, azóta egyfolytába' nemgyön.

ANNA Ilyenek a lovagok. Nemgyönnnek.

KLÁRA Remélem, nem érte valami baj.

ANNA Ne mondjon ilyeneket, mamóca! Saját fiárul ráadásul.

KLÁRA Hát kinek a fiárul mondjam?

ANNA Belepusztulnék, ha baj érné az én Balázsomat.

KLÁRA Én is belepusztulnék, ha baj érné.

ANNA Szemét kivájnám annak, aki bántja.

KLÁRA Körmet letépném.

ANNA Torkát átharapnám.

KLÁRA Fejét levágnám.

ANNA Szűzanyám.

KLÁRA Szűzanyám.

(Hangos kopogtatás hallatszik. A két nő ijedten)

NŐK Szűzanyám!

(Belép GARAI.)

GARAI Adj' Isten, úrhölgyek! Balázs itthon van?

KLÁRA Lehet, hogy ballag már hazafelé, de méltóságod is tudja, mekkora
sebességgel szokott ő ballagni.

ANNA Fontos ügybe' keresi?

GARAI A jövőjéről van szó.

ANNA Milyen értelemben?

GARAI Megtudják hamarosan.

KLÁRA Csak nem valami összeesküvést sző, Miklós úr?

GARAI Szó sincs róla.

KLÁRA Mi nem zavarunk, ha összeesküvést sző, csak Balázsomat ne érje
bántódás.

GARAI Nem lesz semmiféle összeesküvés.

KLÁRA Anna lelkem, tótsél egy kupa bort a mi családunk őrangyalának!

GARAI Nem vagyok én se ő, se angyal.

ANNA Tán nem kegyelmednek hála lett Balázsunk a királné lovagja? Azóta mindenünk megvan.

KLÁRA Mindenünk, kivéve Gímes várát.

ANNA Ne legyen már hálátlan, mamóca!

(ANNA bort tölt.)

KLÁRA Csák Máté rabolta el tőlünk Gímes várát.

GARAI Tudom.

KLÁRA Csák Máté rég meghótt, de Gímes várát mi vissza nem kaptuk.

Méltóságod nem tudna tenni valamit ezügybe'?

GARAI Semmit se lehet tenni. Csák Máté halálával a vár átszállott a koronára.

KLÁRA Balázsunk is mennyit mondom, hogy tegyen valamit ezügybe'...

GARAI Nem rajta múlik. Ahhoz olyat kéne tennie... valami akkora szolgálatot a királynőnek... Erre most egyelőre nincsen esély.

KLÁRA Úgy szeretnék még eccer a mi szép régi otthonunkba' sétálgatni!

ANNA Ne nyomassa már agyon Miklós urat, mamóca! Megmentette Balázs életét a háborúba' – nem elég? Miklós úr a mi őrangyalunk.

GARAI Ezt ne! Ha valaki angyal itt, akkor az Balázs! Ő egy tiszta ember.

Egy nemes valaki. Én, higgyék el, gonosz lélek voltam, egy utolsó... Elbeszélni nem lehet az én tetteimet. Úgyhogy ezt az őrangyalozást, ezt egyszer s mindenkorra...! Bocsánat. Bocsássanak meg.

ANNA Nem történt semmi. Mi csak hálásak vagyunk, hogy kegyelmed ennyire vigyáz Balázusra.

KLÁRA Igen. Tudja, mióta az én drága uram meghótt... *(elpityeredik)* Adj egy kupa bort énnekem is, Anna lelkem, mer' úgy elszomorodtam.

ANNA Egyetlen alkalmat el nem szalasztana, hogy bort nyakaljon az urára hivatkozva.

KLÁRA *(nem pityereg)* Tőtöd már, fene a szádat?!

ANNA Szűzanyám.

KLÁRA Naszóval: *(Megint elpityeredve, Garainak)* mióta az én drága uram meghótt, úgy tekint kegyelmedre az én Balázsom, mintha a tulajdon édesapja volna.

ANNA *(töltés közben, Garainak)* Jó dóga van most Balázsunknak az udvarba', hála méltóságodnak. Azt mondta, mindég is erre vágyott, és ha el kéne hagynia a királi udvart, az a végzete lenne.

GARAI Ezt mondta?

(ANNA bólint, átadja a bort KLÁRÁnak, aki koccint Garaival. Isznak.)

KLÁRA *(már nem pityereg)* Puhítja is a királnét, amikor tanálkozik vele. Dicséri neki kegyelmedet.

GARAI Igen? Hát, egyelőre nem járt nagy sikerrel, mer' a királné úgy utál engemet, mint a panírozott szart.

ANNA Miket beszél! Tudja, mit mondott? Azt mondta a királné – mamóca mesélte –, azt mondta, hogy Miklós úr a legvitézebb férfi az udvarba'.

KLÁRA Egy bátor hős. Egy kan oroszlán.

GARAI Viccelnek, ugye?

ANNA Szent Lászlóra mondom, hogy így mondta nekem mamóca, hogy így mondta neki Balázs, hogy így mondta neki a királné. Nem igaz, mamóca?

KLÁRA Így mondtam, aha. *(Iszik.)*
(Belép BALÁZS.)

BALÁZS Miklós bátyám!
(Odalép Garaihoz, megölelik egymást.)

BALÁZS *(a nőknek)* Adj' Isten, drágáim! Vacsoráztak már?

KLÁRA Tégedet vártunk, csigafiam. *(Garainak)* Menjünk ki, hogy tudják nyugodtan szőni az összeesküvést?

GARAI Nem lesz összeesküvés. *(Balázsnak)* Hogyhogy ilyen későn jöttél?

BALÁZS Szüksége volt rám a királnőnek.

GARAI Mária nem királnő.

BALÁZS Holnaptul már az, nem?

GARAI Királ. Az urak nem fogadják el, hogy nő fejére korona kerüljön. Ezér hivatalosan „Mária királ”.

KLÁRA Mekkora gilisztaság ez már.

ANNA Ha fiúnak hívják, fiúvá változik?

GARAI Toroskáposztának is hívhatnánk, úgyse ő fog uralkodni, hanem Erzsébet királné.

BALÁZS Szegény Erzsébet királné...

GARAI MÉR szegény?

BALÁZS Amint kivetted a lábad, egyre-másra jöttek hozzá az urak mindenféle tanácsokkal.

GARAI Milyen urak? Milyen tanácsokkal?

BALÁZS Uralkodással kapcsolatba'. Jól összezavarták.

GARAI Szép, hogy összezavarták. Eddig nem foglalkozott politikával, ötvenévesen meg késő belefogni. Énrúlam mondtak-e valamit?

BALÁZS Az urak nem. De hallottam, ahogy a királyné azt mondta Máriának: sajnálja, hogy ráripakodott Miklós bátyámra a temetés után, mer- hogy teljesen igaza volt Luxemburgi Zsigmond tekintetében.

GARAI Igazán ezt mondta?

BALÁZS Ezt. És hogy ezentúl hallgatni fog Miklós bátyámra.

(GARAI *gondolkodik.*)

ANNA Mi is vót az a Balázs jövőjét érintő dolog, amiről kegyelmed beszél- ni akart?

GARAI Az? (Szünet) Balázs, itt az alkalom, hogy olyan jövőt kovácsoljál az utódaidnak, amire még Lajos idején se volt lehetőség. Akarod?

BALÁZS Hogy érted, Miklós bátyám?

GARAI Ha rám hallgatsz, és azt teszed, amit mondok, tiéd lehet minden, amit csak szeretnél.

KLÁRA Még Gímes vára is?

ANNA Mamóca!

(Szünet)

GARAI Akarod-e Gímes várát, Balázs?

BALÁZS (*bólint*) Boldoggá akarom tenni édesanyámat.

KLÁRA Drága fiacskám! Édesapád – tőtsél még egy kupa bort, Anna lel- kem –, édesapád büszke lenne rád.

GARAI Akkor idefigyelj, Balázs. Szövetkezni fogunk Lackfi Istvánnal, mer' övé a legerősebb párt. Ha pohárnokmester leszel, meggyőződ őt a te ár- tatlan képeddel, hogy céljaink közösek.

BALÁZS Pohárnokmester leszek?

GARAI Mondom a tervet.

KLÁRA Mégiscsak összeesküvés lesz!

Sötét

4.

A budai vár trónterme, pár nappal később. Egymás melletti trónokon ERZSÉBET, MÁRIA és HEDVIG. Mária fején korona. Előttük a földön aján- dékok. A bejáratnál KÓRÓGYI áll.

KÓRÓGYI Szólíthatom a következőt, felség?

ERZSÉBET Ki a következő?

KÓRÓGYI Szedzedze... dze... dziv... A lengyel követ, felség.

MÁRIA Kéretjük őt.

KÓRÓGYI (*kikiált*) Sebzsi... zshivaj... zszizó...

SĘDZIWOJ (*kintről*) Szedzshivój!!!

KÓRÓGYI -vój krakkói főkapitány és kísérete!

(Belép SĘDZIWOJ. Két fiatal lengyel lovag követi, kezükben egy-egy ládikóval. Meghajolnak.)

SĘDZIWOJ Lengyelország tisztá szívből kívánja, hogy o Teremtő tartsa meg o felséges királmókat egészségban és békában! Kérjuk felségeteket, fagodják el kicsiny ajándék lengyel nemességtul, akik olig várják, hogy tolátkozhassanak felségetekkel, és kifejezzék alottvalói tiszteletöket.

(A két fiatal lovag a királmók elé helyezi a ládikákat.)

MÁRIA Hálásan köszönjük! Sędziwoj kapitány, add át üdvözetünket az általunk hőn szeretett lengyel uraknak, és tudasd velük, hogy heteken belül meglátogatjuk Lengyelországot. Reméljük, hogy a koronázást minél előbb megejthetjük, hogy még karácsony előtt visszatérhessünk Magyarországra.

SĘDZIWOJ Mér' kíván felséged térni vissza Magyarországbá?

MÁRIA Uralkodni.

(SĘDZIWOJ és a két lengyel lovag egymásra néz.)

ERZSÉBET Valami baj van, kapitány úr?

SĘDZIWOJ Bocsánot, de o lengyel nemesség csak azt oz uralkodót fagodjá el, aki odaköltöz Krakkóban.

ERZSÉBET Nem egészen értem, amit mond.

SĘDZIWOJ *(hangosan)* Lengyel nemesség csak azt oz uralkodót fagodjá el, aki odaköltöz Krakkóban!

ERZSÉBET Nem fogadják el azt, aki Magyarországrul uralkodik?

SĘDZIWOJ Nem fagodjuk el.

ERZSÉBET De Lajos innét uralkodott, és őt elfogadták.

SĘDZIWOJ Elfagodtuk, mer' nem tehattunk mást.

ERZSÉBET És most tehetnek?

SĘDZIWOJ Igen: nem fagodjuk el.

ERZSÉBET Kórógyi úr, van joga illet tenni a lengyel nemességnek?

KÓRÓGYI Én csak ajtónálló vagyok, felség. Kérdezze felséged a nádort vagy az országbíróót.

ERZSÉBET És ők hol vannak? Miklós urat is hívtam – sehol sincsen. Így honnét tudjam, kinek mihez van joga? Ha a követ úr azt mondja, hogy a lengyel nemességnek joga van a magyar koronával gurigázni a homokba', énnekem azt is el kell hinni!

SĘDZIWOJ Homokba' nincsen jogá.

ERZSÉBET Kapitány úr. Amit kérnek, lehetetlen. Magyar királ nem uralkodhat Lengyelországbul.

SĘDZIWOJ Lengyel királ se urolkadhat Magyarországbul.
 ERZSÉBET Most akkor mit akarnak? Szakítsam ketté a jányomat, vagy mit akarnak?
 SĘDZIWOJ Mi akorjuk, hogy o Teremtő felségetek fejére sok áldásokat szarjon.
 KÓRÓGYI Szórjon!
 SĘDZIWOJ Igen, szarjon, és minden elképzelhető jót akorunk felségeteknök.
 ERZSÉBET Csak éppen magyar királt nem akarnak.
 SĘDZIWOJ Dehagynem. Ha odaköltöz Lengyelországban.
 ERZSÉBET Nem költözhet oda, értsék már meg! A főurak akkor másik királt választának helyette, és akkor itt nekünk... *(Szünet)* Mondjon már valaki egy megoldást! Mit csináljak?!
(Szünet)
 SĘDZIWOJ Van énnekem ojánlatom. Lengyel nemesség kész elfagodni Ludwik királnok bármelyik jányát.
 ERZSÉBET Hedvig?
 SĘDZIWOJ *(bólint)* Jadwiga. *(Hedvigre néz.)*
 ERZSÉBET De ő még... alig tud beszélni.
 SĘDZIWOJ Azt hittem, ez magyar politikába nem számít.
 ERZSÉBET De ha itt Mária uralkodik, ott meg Hedvig, akkor Lengyelország elszakad Magyarországtól.
 SĘDZIWOJ Nagy oz én szívemnek o fájdalomjá.
 ERZSÉBET Megígértem, hogy Lengyelországot megórizzuk.
 SĘDZIWOJ Van énnekem ojánlatom: ha Jadwiga esetleg meghol gyermek-talanul, és nincsen utódcská, akkor lengyel koroná átszáll Máriára.
 ERZSÉBET És akkor elfogadják Máriát királnak?
 SĘDZIWOJ Okkor igen.
 ERZSÉBET *(Hedvig felé fordul)* Hedvigem, ha felnősz, ne nagyon szüljél majd, jó? *(Sędziwojnak)* Így legyen. Hamarosan Lengyelországba küldjük Hedviget és leendő férjét, Habsburg Vilmos herceget.
(SĘDZIWOJ és a két lovag egymásra néz.)
 ERZSÉBET Mi a baj már megint?
 SĘDZIWOJ Lengyel nemesség nem okorjá Vilmos, hanem okor ő választóni férjöt Jadwiga királnónak.
 ERZSÉBET Mégis mit...? Nem bírom én ezt, fáj a fejem, én most... Majd megbeszéljük máskor. Fáj a fejem. Viszlát, kapitány úr! Holnap majd újra... Kórógyi úr, küldd be a következő követet!
 KÓRÓGYI Senzz-mz-hm krakkói főkapitány távozik!

(Kitessékeli a lengyeleket.)
KÓRÓGYI Sáracél... Száraz...
SARACENO *(kintről)* Szárácsénó!
KÓRÓGYI -nó Dandoló, Velence főkapitánya!
(Belép SARACENO, kezében ládika. Meghajol.)
SARACENO Velence tiszta szívbólo kívánja, hogy a Taranto tartsa meg a felesleges királynokket egészségbenne és békébenne!
MÁRIA Hálásan köszönjünk szeretett barátainknak.
SARACENO A dózse ugyanakkoro reméli, hogy érvénybenne marad a turini béke.
(MÁRIA kérdőn Erzsébetre néz.)
SARACENO *(Erzsébetnek)* Ugye érvénybenne marad?
ERZSÉBET Micsoda?
SARACENO A turini béke.
ERZSÉBET A... az a...? Nos, ez... khm.
SARACENO A dózse kéri, feleslegetek fogadják ell e kiccsi ajándékke.
(Lehajol és leteszi a ládát a királynók elé.)
KÓRÓGYI Luxemburgi Zsigmond, brandenburgi...
(Betoppan ZSIGMOND ittasan, Kórógyi szájára tapasztja a kezét.)
ZSIGMOND Jól van már, ismernek enélkül is.
(Meglátja a lehajolt Saracénót.)
ZSIGMOND Saraceno? Saraceno Dandolo?
(SARACENO felemelkedik, és Zsigmond felé fordul.)
SARACENO Sigismundo! Ááá!
ZSIGMOND Megismertelek a seggedrül!
(Megölelik egymást.)
ZSIGMOND Mit keresel itt, te kurvapecér?
SARACENO 'Oztam a 'étezer.
ZSIGMOND Parancsolsz?
SARACENO Velence minden évbenne fizet Magyarország számára 'étezer arannya.
ZSIGMOND Igen? És figyelj már, hogy van a mi Lukrécieánk?
SARACENO Ó, elvette egy gondoliere. Ámde Laura! Laura folyton terúlád áradozza. Sigismundo így, Sigismundo úgy! Egészenne beléd van szerelve.
ZSIGMOND Nem csodálom. Te, melyik is volt az a Laura? A szőke nagyszájú?
SARACENO No, no, no. A fekete.

ZSIGMOND A forradással a bögye alatt?
 SARACENO Nooo, az a Klára!
 ERZSÉBET (*hangosan*) Khm! Khm!
 (*ZSIGMOND és SARACENO Erzsébet felé fordul.*)
 ERZSÉBET Zsigmond úrfi, minek köszönhetjük, hogy...
 ZSIGMOND Királ.
 ERZSÉBET Tessék?
 ZSIGMOND Zsigmond királ!
 SARACENO Te vagy a királ, káccó?!!! (*Erzsébetnek*) Sigismundo a királ?!
 ERZSÉBET Nos, ha majd... akkor... khm. (*Zsigmondnak*) Minek köszönhetjük, hogy félbeszakítottad a követ úr látogatását?
 ZSIGMOND Ja semmi, csak az esküvőm iránt akartam érdeklődni. Hogy mikor lesz, meg ilyenek. Mer' itt dekkolok már két hete, azt' nem t'ok semmit.
 ERZSÉBET Majd időben szólunk, nem fogod lekésni. De most...
 ZSIGMOND Jó, de... két hét, három hét? Mennyi?
 ERZSÉBET Még nem tudjuk.
 ZSIGMOND Hát azér' jó lenne tudni. Mer' nem élünk örökké. Bevág egy hirtelen betegség, azt'...
 ERZSÉBET Most mér' kínoz engem mindenki?! Jönnek itt a lengyelek is, meg... Nincs énnekem elég...?
 ZSIGMOND Nem azér' mondom, kedves mama, ne sértődjél már meg. De őszintén nem számítottam rá, hogy ilyen szép feleségem lesz, úgyhogy szeretném elkezdni a házaséletet, ha érted, mire gondolok.
 ERZSÉBET Sajnos, értem. De könnyörgöm, hadd folytassuk a...
 ZSIGMOND Mondjuk, az kicsit rosszul esik, hogy mióta itt vagyok, egy szót nem szólt hozzám az én hitvesem. Frizurám lehet az oka? Mer' a borbélyom kicsit belekaszabolt itt, igaz, de így innét nézve szerintem jól áll. (*Máriának*) Mi, szívem?
 MÁRIA (*Saracenónak*) Dandolo kapitány, kérjük, tolmácsold a dózsénak legmélyebb megbecsülésünket, és biztosítsd őt...
 ZSIGMOND Énnekem bezzeg nem válaszol a kis öntörvényű! Pedig Lajos állítólag nem csak uralkodni tanította, hanem társalgásra is.
 ERZSÉBET Lajos mélyen hívő ember volt, és ezt adta át...
 ZSIGMOND Én is az vagyok! (*Kinyújtja kezét Mária felé*) Jössz-e velem imádkozni, kis puszedli? A szerelem templomába, he-he.
 KÓRÓGYI Garai Miklós – Magyarország nádora, a kunok bírāja!
 (*Belép GARAI, meghajol.*)

ERZSÉBET Végre! Miklós úr – kimerültek vagyunk.
(GARAI bólint, majd Zsigmondhoz fordul.)

GARAI Zsigmond úrfi? *(Tenyerével a kijárat felé mutat.)*

ZSIGMOND Zsigmond királ!

GARAI *(halkan)* Zsigám. Régóta ismerjük mi egymást. Szíveskedjél elhúzni a retekbe.
(Szünet. ZSIGMOND biccent a királynök felé, és kimegy. Közben Kórógyi felé fordul, és ujját a szájára tapasztja, hogy hallgasson. GARAI az ajándékokra néz, majd Saracénóhoz fordul.)

GARAI Kapitány úr, köszönjük az ajándékot, amit kötelesek voltak befizetni! *(A kijárat felé mutat.)*

SARACENO Hehe. *(Erzsébetnek)* Dózsse tudni akarja, 'ogy érvényess-e még a turini béke.
(ERZSÉBET segélykérően Garaira néz.)

GARAI Természetesen érvényes. Velence érdekeit továbbra se zavarjuk, ha ezután is fizeti az évi hétezer aranyat, és segíti hajóival a magyar királt.
(SARACENO mosolyogva bólint, meghajol, és kimegy.)

KÓRÓGYI Szaracénul Danoló velencei főkapitány távozik!

ERZSÉBET Köszönöm, nádor úr. Hol voltál mostanáig?!!

GARAI Faggattam a kémünket a lengyel követ kíséretébül. *(Kórógyihoz fordul)* Kórógyi uram, a királynök négy szemközt szeretnének beszélni velem!
(KÓRÓGYI meghajol, és távozik.)

GARAI Kémünk szerint a követ úr azzal a megbízással jött, hogy érje el: Hedvig legyen a lengyel királynő.

MÁRIA Eleve így akarták? De mér' nem akarnak elfogadni?

GARAI Mer' ha elfogadják felségedet, akkor megkapják csatolva Luxemburgi Zsigmondot is, és szerintük Zsigmondnál még egy csőrön rúgott izé is...

MÁRIA Vadlúd.

GARAI Igen, az is jobban tudná vezetni az országukat. Olyan uralkodót akarnak, aki képes kibékíteni a kétfelé szakadó nemességet.

ERZSÉBET Kétfelé van szakadva a lengyel nemesség?

GARAI Mint a Vörös-tenger a Bibliába', felség.

ERZSÉBET Az a templom kárpitja volt, ami kétfelé szakadt a Bibliába'. A Vörös-tenger nem bír *szakadni* kétfelé.

GARAI Akkor mit bír csinálni kétfelé a Vörös-tenger?

ERZSÉBET Válni.

GARAI Az a válós, az nem a szar meg a máj?

ERZSÉBET Mózes sehoh a Bibliába' nem választotta kétfelé a szart meg a májat.

GARAI Nem azt mondom, hogy a Bibliába' van ez.

ERZSÉBET De másutt Mózes nem választott kétfelé dolgokat, csak a Bibliába'.

MÁRIA Mi legyen hát a megoldás, Miklós úr?

ERZSÉBET Kislányom, félbeszakasztottad a teológiai vitánkat a szar meg a máj kérdésébe'. Máskülönbén igazad van: (*Garainak*) nem tehetnénk valamit, hogy Magyarország és Lengyelország egybe' maradjon?

GARAI Mire gondol felséged?

ERZSÉBET Nem is tudom...

GARAI Arra, hogy Máriának valaki máshoz kéne férjhez mennie? Olyanhoz, akit a lengyelek elfogadnak? Jól gondolkozik felséged, nagyszerű uralkodói kvalitásokra vall. De ha másvalakihez akarjuk adni, ahhoz a királi tanács beleegyezése kell.

ERZSÉBET Igen? Mér'?

GARAI Felsőgetek is tudják, hogy csak az valósul meg az országba', amit a királi tanács megszavaz.

ERZSÉBET Lajos hogy a csudába tudott így uralkodni? Állítólag keménykezű volt. Hogy lehet valaki keménykezű, ha ennyire meg van kötve az a kemény keze?

GARAI Csak az idegenekkel szembe' keménykedett ő, a főnemeseknek mindig a kedvükbe' járt.

ERZSÉBET Ennekem is ezt kéne tennem? Idegenekkel keménykedni, magyar uraknak kedvébe' jární?

GARAI Csak az erős magyar uraknak, felség. Példának okáér': az ország legerősebb családja a Lackfi család. Adjon nekik tisztségeket, birtokokat – így felséged mellé fognak állni a híveikkel együtt.

ERZSÉBET És a többi tanácstagokkal mit csinálunk?

GARAI A gyengébbektől megszabadulunk, helyükre ültetjük felségetek támogatóit, majd megerősítjük őket.

MÁRIA A királi tanács főnemesekbül meg főpapokbul áll – csak nem rúghatjuk ki őket.

GARAI Mér' nem?

MÁRIA Kirúghatjuk?

GARAI Mindenkit nem. De az árulókat?

MÁRIA Milyen árulókat? Kik az árulók?

GARAI Akiket felségetek annak mondanak. Itt van a Cudar család; három fivér, mindhárom tanácstag. Az egyiket felségetek börtönbe vetik hűtlenségér', a másik kettőt megbüntetik bűnrészességér'. Már is felszabaldult három hely. Na. Egyikük helyébe javaslom kinevezni Forgách Balázs lovagot...

MÁRIA Balázs a legjobb fej! Az egyetlen az udvarba', aki tud sakkozni.

ERZSÉBET Kedveljük őt, de mit keresne egy ilyen ifjú az országot vezető testületbe? Ért ő a kormányzáshoz?

GARAI Mit számít, hogy ért-e a kormányzáshoz, amíg azt teszi, amit monduk neki?

MÁRIA Hamar átsiklottunk a Cudar fivérek és a hűtlenség kérdésén. Mér' büntessük őket ártatlanul?

GARAI Ó, nem ártatlanok ők. Pár éve harc nélkül engedtek át a litvánoknak két magyar várat. Ez árulás.

ERZSÉBET És ez csak most derült ki?

GARAI Konkrétan nem most, csak eddig nem volt szükség erre az információra.

(Szünet)

ERZSÉBET Nem tudom, ez az egész annyira... Jó volna, ha valaki megmondaná, hogy mi a helyes, mer' ez...

GARAI Lehetek én, aki megmondja? Ha nem teszik meg felségetek ezt a lépést, nem fognak tudni uralkodni. El kell érni, hogy a mieink tegyék ki a tanács harmadát. Megnyerjük Lackfit is a híveivel együtt – az még egyharmad. Kétharmados többséggel már vígan lehet kormányozni, tapasztalatból mondom.

ERZSÉBET De ez az egész így, ahogy van, ez... tisztességes?

GARAI Hatékony, felség. Hatékony.

ERZSÉBET Valahányszor találkoztunk, nem voltam kedves hozzád, Miklós úr. Azt hiszem, nem bíztam eléggé benned. De hát kibe' lehet bízni?

A többi urak nem bírják megbocsátani énnekem, hogy az vagyok, aki vagyok. Te viszont, úgy látszik...

GARAI A magyar urak sértődékenyek, felség.

ERZSÉBET És te nem vagy az?

GARAI Csak, ha a hazámat és felségedet bántják.

ERZSÉBET *(sóhajt)* Mi legyen?

GARAI Ha megengedik felségetek, mondanám a listát, hogy kiket kéne még kinevezni a tanácsba.

Sötét

5.

A dalmáciai Vrána várának lovagterme. Pár hónappal később. Az asztalon gyertyák és borok. PALISNAI János az asztalfőn ül. Fekete csuhát visel, rajta a Johannita Rend (mai Máltai Rend) keresztjével. Az asztalnál HORVÁTI, LACKFI és BEBEK.

PALISNAI Köszönöm, hogy megtettétek e hosszú utat, s eljöttetek Vránába. BEBEK Szívesen, János testvér, bár nem volt könnyű, mivel azt üzented, hogy titokba' jöjjünk, én meg azt se tudtam, mit mondjak az asszonynak...

LACKFI Bebek uram! Hallgassuk meg János testvért.

BEBEK Persze, hallgatjuk János testvért, de szegény kis feleségem úgy tudja, hogy csak kimentem a ház elé megnézni, esik-e az eső. Ez három napja volt.

PALISNAI Mint tudjátok, keresztes lovagként fogadalmat tettem az esetek védelmére. Úgy vélem, hogy ezt nemcsak emberekkel szembe' kell alkalmazni, és mivel a Délvidék el fog esni, kötelességem megvédeni. A segítségeteket kérem ebbe'.

HORVÁTI Honnét veszed, hogy a Délvidék el fog esni?

PALISNAI Álmodtam, barátaim. Azt álmodtam, hogy a törökök megtámadták Magyarországot, elfoglalván az egész Délvidéket.

LACKFI És?

PALISNAI Fel kell készülnünk a támadásra.

LACKFI *Hogy szeretnéd, János testvér? Álmodjuk azt közösen, hogy fel vagyunk készülve?*

PALISNAI A veszély nem álom, barátaim. Az Oszmán Birodalom határai egyre közelebb kúsznak. Hadseregére és erős várakra lesz szükség, hogy megállítsuk őket. Egyelőre nincs nekünk ilyen.

HORVÁTI Kérjük Mária királtul.

PALISNAI Garai nem hiszi, hogy idáig merészkedik a török. És ha ő nem hiszi, akkor Erzsébet se hiszi, és Mária se hiszi, mer' Mária azt hisz, amit Erzsébet hisz, aki azt hisz, amit Garai hisz.

BEBEK Elvesztettem picikét a fonalat.

HORVÁTI Terjesszük akkor a királi tanács elé a kérdést.

PALISNAI A tanács úgy dönt, ahogy Garai dönt, hogy a tanács döntsön.

BEBEK Ööö...

LACKFI Mi is tanácsstagok vagyunk. Parancsol nekünk Garai?

PALISNAI Nektek nem. Ezér' vagytok *ti* itt. De hányan vannak, akiknek igen? Tán nem nyomták tele mostanába' a tanácsot Garai rokonaival?

HORVÁTI Bizony, telenyomták! Ő irányítja immár az országot.

LACKFI Nem irányít ő semmit.
HORVÁTI Úgy él vissza a hatalmával, ahogy akar!
LACKFI Lehet, hogy visszaélhetne a hatalmával, csak hogy nem él vissza vele!
HORVÁTI Majd fog!
LACKFI Nem fog, mer' eddig sem élt vissza!
HORVÁTI Nem élt vissza *eddig*, de akármikor visszaélhet!
LACKFI Én is akármikor a szádba hugyozhatok, Horváti uram, de nem hugyozok a szádba! Verjél akkor bilincsbe, amér' megtehetnék valamit, de nem teszem meg!
HORVÁTI Tudod, hová hugyozzál te?! Nyisd fel a családi kriptátokat, és...
PALISNAI Urak! (*Szünet*) Mivel se Mária királra, se a tanácsra nem számíthatunk, én összefogtam a bosnyák királlal, hogy segítsük egymást, és mentjük meg együtt a Délvidéket.
LACKFI Idegen uralkodóval szövetkezel? A királoed háta mögött?
PALISNAI Birtokaitok, rokonaitok vannak a Délvidéken. Ha meg akarjátok védeni őket, álljatok mellénk.
HORVÁTI Mindenem és mindenkim itt van Dalmáciába', úgyhogy én veled tartok.
PALISNAI Köszönöm! Bebek uram? Támogatod vagy ellenzed az ügyünket?
BEBEK Igen.
PALISNAI Köszö... Ez mit jelent pontosan?
BEBEK Azt, hogy az én álláspontom megingathatatlan.
HORVÁTI Helyes! De mi az álláspontod?
BEBEK Az az álláspontom – és ezt nagyon határozottan ki tudom jelenteni –, hogy itt lépéseket kell tenni!
HORVÁTI Úgy van! De milyen irányba?
BEBEK Nyilvánvalóan amerre a józan ész diktálja.
HORVÁTI Jó, de mit diktál a józan ész?
BEBEK Bárki, akinek józan esze van, tudja, hogy mit diktál a józan ész, mer' hogy a saját eszének diktálásáról van szó, ha jobban belegondolunk. Nincs igazam?
HORVÁTI Igen, végül is, igen. Akkor hát, János testvér, Lackfi uramat leszámítva mi mind...
LACKFI Szeretted-e Lajos királunkat, Horváti uram?!
HORVÁTI Negyven évig uralkodott. Negyven éven át senkit se lehet szeretni. De persze tiszteltem, amennyire csak embert tisztelni lehet.
BEBEK Mindnyájan tiszteltük.

LACKFI Akkor *hogy* vagytok képesek ezt tenni? Elszakasztani, amit ő összevarrott.

PALISNAI Tiszteltük őt, de ne feledjük, hogy ezt a helyzetet neki köszönhetjük. Valamikor mi, délvidéki bánok, alkirálok voltunk; ám ő mindent központosított. Ha megvolna a régi hatalmunk, és dönthetnénk a saját ügyeinkbe', akkor most nem itt állnánk.

LACKFI Nem tudom, hogy ti hol álltok, urak, de azt tudom, hogy én nem ott állok. Isten áldjon benneteket!

(Kimegy.)

BEBEK Megyek most már én is, mer' a feleségem biztos nagyon kíváncsi már, hogy esik-e az eső.

Sötét

6.

Mária szobája. Egy asztalon sakktábla, egy bábu hiányzik róla. MÁRIA be-rántja a szobába BALÁZSt, akinél kis ládika van.

BALÁZS Felség, ne! Sietnem kell a királynőhöz.

MÁRIA Én vagyok a királynő.

BALÁZS Már mint a királynéhez. Át kell adnom neki a zárai polgárok üzenetét és... pénzét.

MÁRIA Most nem lehet! Elveszett a királynő!

BALÁZS A királyné?!

MÁRIA A királynő!

BALÁZS Felséged?

MÁRIA *(a sakksztalra mutat)* Ő! Segíts megkeresni!

(Négykézláb ereszkedik, és keresgélni kezd.)

BALÁZS Hol látta felséged utoljára?

MÁRIA A helyén.

(BALÁZS megnézi a sakktáblát.)

MÁRIA Hiába nézed a helyén, mer' ha a helyén volna, akkor nem volna elveszve, nem igaz?

BALÁZS Ja, ami a helyén van, az áltába' nincsen elveszve.

MÁRIA Kivéve engem. Mióta elfoglaltam a helyemet, teljesen el vagyok veszve.

BALÁZS Mér' érzi úgy felséged, hogy el van...

MÁRIA *(hirtelen megáll)* Ne keresd tovább! Nem is ezér' rángattalak ide.

Hanem mondd csak: mér' látlak én mostanába' Luxemburgi Zsigmond társaságába'?

BALÁZS Hogyhogy látott felséged? Utánunk lopózott?

MÁRIA A kérdésre válaszolj, Balázs koma! Azér' lettél pohárnokmester, hogy vele poharazzál?

BALÁZS A pohárnokmesterség ma már csak egy cím. Annyit jelent mind-össze, hogy immár én is a királi tanácshoz tartozok.

MÁRIA Tudom, én neveztelek ki. De felelj most már rendesen: mér' danoláztok ti hajnalba' Zsigmonddal, és hánytok a virágágyásba?

BALÁZS Az az igazság, hogy Miklós bátyám kért meg rá.

MÁRIA Hogy a virágágyásba hányjál?

BALÁZS Így szó szerint nem... de, igen, Miklós bátyám arra kért, hogy puhatoljam ki Zsigmondnak minden gondolatát. Félti ugyanis felségedet Miklós bátyám.

MÁRIA Hm. És kipuhatoltad minden gondolatát?

BALÁZS Nem éppen. Felséged mit gondol Zsigmondru!

MÁRIA Azt, hogy nem boldog szegény.

BALÁZS Tessék?

MÁRIA Furán viselkedik. Mer' azt akarja, hogy szeressék. Meg tudom valahol érteni.

BALÁZS Felséged akkor nem is rühelli őt?

MÁRIA Mer' nem szólok hozzá? Azt ki kell érdemelni. Mondott valamit énrúlam?

BALÁZS Hogy felséged gyönyörű.

MÁRIA Igazán? És még? Mit mondott?

BALÁZS Hogy mindég is utálta az ilyen – bocsánat, felség – jéghideg libákat, ámde felségedbe' van valami, ami őt megmagyarázhatatlanul húzza-vonja maga felé.

(MÁRIA vidáman felkapja Hedvig babát, pörögni kezd vele.)

MÁRIA *(hirtelen megáll)* Nem hiszem, hogy szeret!

BALÁZS Én se. De ezt mondta.

MÁRIA Fontos feladattal bízlak meg, pohárnokmester! Mondd meg Zsigmondnak, hogy szükségem van egy sakkfigurára. Egy királnőre. Ha szerrez egyet énnekem holnap estig, azt jelenti, hogy szeret. Ha nem, akkor nem szeret. De ezt ne mondd neki! Csak annyit mondj, hogy szerezen egy királnőt, és adja át teneked. Holnap estig! Ha átadja – hozd ide azonnal!

Sötét

7.

A budai vár trónterme. ERZSÉBET a trónon ül. Erzsébet közelében GARAI, a bejáratnál KÓRÓGYI áll.

ERZSÉBET (*Garainak*) Meddig húzhatjuk még az esküvőt? Azt se tudom már, milyen kifogást... Zsigmond hónapok óta zaklat. Mára reggel is jön, érdeklődik, megfullaszt. Semmit se bírtam enni, annyira... Közbe' fogalmam sincs, mire is várok. Hogy véletlenül kizuhan az ablakon? Vagy jön egy új járvány, ami csak a baromarcúakat viszi el?

GARAI Tudom, hogy nehéz, felség. De meg fogjuk oldani ezt a házasságkérdést. Mi ketten – megoldjuk.

ERZSÉBET Hogy oldjuk meg?

KÓRÓGYI Sedzedzi... dzsiva...

SĘDZIWOJ (*kintről*) Szendzsivój!!!

KÓRÓGYI -vój krakkói főkapitány!

(Belép SĘDZIWOJ, meghajol.)

SĘDZIWOJ Lengyelország tisztá szívből kívánja, hogy o Teremtő tartsa meg... Hol von o Mária királynő?

ERZSÉBET Mi hírt hoztál, kapitány úr?

SĘDZIWOJ Sojnas rossz híreköt. Lengyel nemesség teljesen kétfélbe szokadozott.

ERZSÉBET Kettészakadt a lengyel nemesség?

SĘDZIWOJ Mint o Vörös-tenger o Bibliába. O mi oldolunk várja Jadwiga királynőt. O másik oldol viszont fellázodott. Siemowit herceg, oki vezető o lázadókat, kikiáltotta magát lengyel királynok.

ERZSÉBET Micsoda?

SĘDZIWOJ Igen, és ozt tervezi, hogy omikor Jadwiga királynő Lengyelországba érkezik, elrobolja őtet.

ERZSÉBET Mér' akarja elrabolni a lányomat?

SĘDZIWOJ El okorja venni feleségul.

ERZSÉBET Az én időmbe' még másként folytak a jánykéresek.

SĘDZIWOJ Így okorja egyesíteni o lengyel nemességöt: ozakat, okik Jadwigát okorják és ozakat, okik őtet okorják.

ERZSÉBET Hát ez... (*Garaira néz, miközben a kapitányhoz beszél*) Kapitány úr. Küldeni fogunk a lázadó herceghez egy követet...

(GARAI tagadólag int a fejével.)

ERZSÉBET Mármint egy...

(GARAI enyhén megemeli az öklét.)

ERZSÉBET ...sereget fogunk küldeni.

(*GARAI bólint.*)
 SĘDZIWOJ Sereget?
 ERZSÉBET Igen, egy...
 (*GARAI felfelé néz.*)
 ERZSÉBET Egy nagy sereget.
 (*GARAI újból felfelé néz.*)
 ERZSÉBET Nagyon nagy sereget.
 (*GARAI bólint, és kezével félresöprő mozdulatot tesz.*)
 ERZSÉBET Mer' a lázadást azonnal le kell verni! Nincs mese.
 (*GARAI bólint, és két kezét összekulcsolja.*)
 ERZSÉBET (*visszafordulva a kapitány felé*) És arra számítunk, hogy a lengyel urak csatlakozni fognak.
 SĘDZIWOJ Természetös.
 ERZSÉBET Akkor siess haza, készítsétek a csapatokat!
 SĘDZIWOJ Szólok o lovogi kíséretemnők, hogy indulunk.
 ERZSÉBET A kíséreted itt marad minálunk zálogba.
 SĘDZIWOJ Hogy?
 ERZSÉBET Üzenjük a hű lengyel nemességnek, hogy amennyiben átállnának a lázadó herceg oldalára, ezek a lovagok a várbörtönbe' fognak elpusztulni.
 (*GARAIra néz, aki mosolyogva bólint.*)
 ERZSÉBET Jó utat, kapitány úr!
 KÓRÓGYI Zensziszó krakkói főkapitány távozik!
 (*SĘDZIWOJ meghajol Erzsébet felé, és kimegy.*)
 GARAI Felséged nagyszerűen beletanult.
 ERZSÉBET Magyar uraknak kedvébe' jární, idegenekkel keménykedni, ugye?
 GARAI Ha sokáig akar uralkodni, nem megyen másképpen.
 ERZSÉBET De én senkivel se akarok keménykedni! Én azt akarom, hogy szeressenek! Áh. Elnézlek téged, Miklós úr, az arcodat, ahogy beszélsz az emberekkel... Eléred, hogy ne ellenkezzenek. Érdekes arcod van, tudod? És jól használod.
 (*GARAI Kórógyihoz fordul és köhint.*)
 KÓRÓGYI Igen, igen, négy szemközt.
 (*Kimegy.*)
 GARAI Van énnekem egy ötletem lengyel hadjáratilag, ami megoldja a házasságunkat is.
 ERZSÉBET A... házasságunkat?
 GARAI Mária házasságát, amit nekünk kell nyélbe ütni.

ERZSÉBET Ja, már azt hittem, hogy...

GARAI Jaj, dehogy, ilyesmit én...

ERZSÉBET ...hogya arra gondolsz, hogy a mi...

GARAI Istenem, micsoda egy képtelen...

ERZSÉBET Érdekes is lenne...

GARAI ...feltételezés... Én nem, ilyet én...

(Megcsókolják egymást. Nem tart sokáig, ERZSÉBET hirtelen elhúzódik. Kis zavart csend, majd mintha nem történt volna semmi.)

GARAI Ööö, szóval hogy, az ötletem. Tudja felséged, kit kéne a lázadás leverésére küldeni? Luxemburgi Zsigmondot.

ERZSÉBET Zsigmond? Tud az a bájgúnár harcolni?

GARAI Ha tud és győz: levertük a lázadást. Ha odavész: megszabadultunk tőle. És amíg ő a hadjárattal bíbelődik, azalatt Máriát gyorsan férjhez adjuk.

ERZSÉBET Nagyon jó! De kihez?

GARAI Arra jutottam, hogy a francia Valois Lajos herceggel nyernénk a legtöbbet.

ERZSÉBET Úgy volt, hogy ő... Katalint veszi el, csak...

GARAI Ő már nem él, igen. Felség, Valois Lajosbul akár francia királ is válhat, a nápoli trónra is pályázik, és a lengyeleknek se lehet kifogásuk ellene. Ha most gyorsan összeadjuk Máriával, mielőtt még Hedviget megkoronáznák, létrejöhetne Európa legnagyobb birodalma. Hogy tetszik felségednek ez az ötlet?

ERZSÉBET Tetszik. *(Garai szemébe néz, suttogva)* Tetszik.

(Újból megcsókolják egymást. Belép BALÁZS kezében a ládikával, hirtelen széthúzódnak. BALÁZS meghajol.)

ERZSÉBET Isten hozott újra itthon, lovag! Vagy most már *pohárnokmester úr!*

BALÁZS Énnekem is furcsa, hogy tanácsstag lettem, felség. Köszönöm!

ERZSÉBET Mi pedig köszönjük, hogy képviseltél bennünket Zárába'. Mi hír az én kedvenc városomba'?

BALÁZS A zárai polgárok biztosítják felségeteket hűségükre, ezér' egy csomó pénzt küldtek.

(Leteszi a ládikát.)

ERZSÉBET Mér'? Kétkedtem én a hűségükbe'?

BALÁZS Lázadás készül, és Zára így fejezi ki, hogy nem vesz ő abba' részt.

ERZSÉBET Hogy mi készül? Ki lázad?

BALÁZS A bosnyák királ sorra járja a délvidéki magyar urakat, hogy felséged ellen lázítsa őket. És mivel kétfelé van szakadva a délvidéki nemesség...

ERZSÉBET Miket hordol itt össze, Balázs úr?!

BALÁZS *(megszeppen)* Felség?

ERZSÉBET Tudod te, ki a bosnyák királ?

BALÁZS A bosnyák királ, felség? Ó a... bosnyák királ.

ERZSÉBET Első unokatestvérem, Kotromanics Tvrtko! Azt akard mondani, hogy a saját vérem, az egyetlen férfi rokonom, aki gyermekkoromban nem akart megrontani, ellenem lázít? Ekkora hazugságot életemben nem hallottam!

GARAI Felség, kezeskedek, hogy Balázs...

ERZSÉBET *(Balázsnak)* Távozz!

BALÁZS Felség, én csak azt mondtam el, amit...

ERZSÉBET Egy hónapig ne gyere az udvar közelébe!

BALÁZS De felség, holnap este a királynőnek...

ERZSÉBET Menjél már!!! Tűnés!!!
(BALÁZS meghajol és kísétál.)

GARAI Felség...

ERZSÉBET Most ne! Nagyon remélem, hogy a többiek, akiket benyomtál a tanácsba, nem ilyenek!
(GARAI a fejét ingatja, távozni készül, de belép LACKFI.)

LACKFI *(meghajol)* Felség? Miklós úr?

GARAI Örülök, hogy látlak, barátom. *(Megöleli.)*

LACKFI Én is, de szomorú az én szívem. Mára reggel tértem vissza Vránából.

ERZSÉBET És mér olyan szomorú, hogy visszatértél onnét?

LACKFI Az a szomorú, ami ott kiderült: Palisnai János el akarja szakasztani a Délvidéket Magyarországtul.

ERZSÉBET János testvér?

LACKFI Saját szavai ezek.

ERZSÉBET A bosnyák királrul nem mondott saját szavakat?

LACKFI De, említette, hogy szövetséget kötött vele, igen.

ERZSÉBET Hát mégis igaz. Lajos idején bezzeg kussoltak. Meghal Lajos – el akarnak szakadni. Azt hiszik, nem tudom megvédeni az országot? Csak mér' nő vagyok? Nem tudom egybe tartani? Mér' van az, hogy mindenki csak az erőből ért? Aki nem dózerol le valamit, az már gyenge, mi? Azt ki lehet használni, ki lehet röhögni. Hát jól van, ti akartátok. Lackfi uram! Kinevezünk – szeretett jányom nevébe' – Horvát- és Dalmátország bánjának! Minden segítséget megkapsz tőlünk, csak indulj, és verd le azt a kurva lázadást!

LACKFI Igenis, felség!

ERZSÉBET És hozd el énnekem a lázadó Palisnai János fejét!

(LACKFI meghajol és kisiet.)

GARAI Lackfi kinevezése jó ötlet volt, felség. Viszont Palisnait szeretik a Délvidéken, ezér' azt gondolom...

ERZSÉBET Nem érdekel, hogy mit gondolsz! Bosnyák vagyok, engem is szeretnek a Délvidéken! *(Szünet)* Mér' mondok ilyeneket? Nagyon is érdekel, amit gondolsz. Csak nem akartam... Én... nem így akartam uralkodni.

(Belép BEBEK. Nem veszik észre.)

GARAI Felsőged engedelmével én most Franciaországba utazok, és ha sikerül, meg is kötjük ott papíron a házasságot Valois Lajos és Mária között.

BEBEK Öö, nem tudtam bejelentetni magamat, mer' eltűnt izé... *(Meghajol)* Felsőged?

ERZSÉBET Imre úr?

BEBEK Azér' jöttem, hogy tájékoztassam felsőgedet egy nagyon fontos dologról: lázadás készül.

ERZSÉBET A Délvidéken?

BEBEK Tudnak róla? Fenébe!

ERZSÉBET Igen, és ki is neveztük Lackfi Istvánt horvát bánná, hogy mindene meglegyen a lázadás leveréséhez.

BEBEK Horv...? De felség, hehe, én vagyok a horvát bán.

ERZSÉBET Tenedek sokkal jobb helyet találtunk. Kinevezünk – szeretett jányom nevébe' – halicsi vajdának.

BEBEK Oroszországba? Jézusmária!

ERZSÉBET Kifogásod van ellene?

BEBEK Dehogy, felség! Mondtam is az asszonynak, hogy jó volna már a mediterrán nyugi után egy kis orosz hideg, zord éghajlat, be-betörő litvánok...

ERZSÉBET Reméltük is, hogy örülni fogsz.

BEBEK Hogyne örülnék, hurrá. *(Maga elé)* Szóval kitúrtál, Lackfi, a kurva anyádat.

ERZSÉBET Ám előtte örömmel vennénk, ha segítenéd Lackfit a hadjáratba'.

BEBEK Persze, segítem én, csak... Nehéz ezt kimondani... valakirül, aki ennyire becsületes... volt egykoron...

ERZSÉBET Mirül beszélsz?

BEBEK Arrul, hogy sajnós az összeesküvés másik mozgatója sajnós maga Lackfi István, sajnós.

ERZSÉBET Összeesküszik, aztán feljelenti saját magát?
BEBEK Kettős játékot játszik. Meg fogja látni felséged, hogy Lackfi uram egy ujjal se fogja bántani János testvért. Mer' összeesküdtek. Mint két összeesküvő.
GARAI Ki van még benne az összeesküvésbe?
BEBEK Fogalmam sincsen.
(ERZSÉBET Garaira néz, majd vissza Bebekre.)
ERZSÉBET Ha kiderül, hogy igazat beszélsz, megfosztjuk Lackfit a báni címtől, és példásan megbüntetjük. Köszönjük, elmehetsz!
(BEBEK meghajol és kimegy.)
ERZSÉBET Szerinted igaz?
GARAI Nem hiszem. Lackfi túl becsületes. Vagy...?
ERZSÉBET Hívjuk vissza? Küldjünk mást a lázadók ellen?
GARAI Ne. Nem szabad itt lennie, amikor meggyőzőm a tanácsot, hogy Valois Lajosra szavazzanak. Lackfi a legnagyobb pártolója Luxemburgi Zsigmondnak.
ERZSÉBET Csak tudnám, mér'. Nem látja, hogy milyen? *Hogy* lehet egy országot rábízni egy ilyen Zsigmondra?
GARAI Lajos királ miatt. Ha Lajos azt mondta volna, hogy Máriát egy foltos árvacsalánhoz kell hozzáadni, akkor Lackfi lenne most a foltos árvacsalánok legfőbb támogatója.
ERZSÉBET Vakon követi őt most is. Mit tudott ilyen jól Lajos, amit én nem tudok?
GARAI Az a sok háború. Mindenkit megtámadott, de el tudta hitetni, hogy azok támadnak minket. Hogy ő csak védi Magyarországot. Szép idők voltak; nem is királként, hanem bajtársként tiszteltük. Csak a sok harc közepette elfelejtettük kormányozni az országot, és ennek isszuk most a levét: nincs hely a magyar királságba', ami ne volna kétfelé szakadva.
(Belép ZSIGMOND ittasan.)
ZSIGMOND Garai nyilván megin' itt van...
(ZSIGMOND megfordul, hogy távozzon.)
ERZSÉBET Zsigmond úrfi!
ZSIGMOND (túl széles mosollyal) Felség?
ERZSÉBET Beszélni szeretnénk veled.
(Garaira néz. GARAI biccent, és kimegy.)
ERZSÉBET Sajnos nem indult felhőtlenül a mi kapcsolatunk.
ZSIGMOND Rá se ránts, mama! Fő, hogy azóta csak romlott.
ERZSÉBET Nos, szeretnénk ezt helyrehozni valamivel, és...

ZSIGMOND Esetleg egy lagzival? Elvinném a kis mézes puszedlit, ha már beugrottam ide vagy fél éve.

ERZSÉBET Igen, épp oda kanyarodna ez a beszélgetés, ha nem akasztaná meg.

ZSIGMOND Ha oda kanyarodik, akkor eszem ágába' sincs megakasztani! Folytasd, mama!

ERZSÉBET Te is tudod, hogy a magyar urak nemigen csípi a női uralkodókat, például mer' nem lehet velünk harcba menni. Azt az uralkodót becsülik, aki ért a hadakozáshoz. Mi a véleményed erről?

ZSIGMOND Az, hogy éktelenül messziről kanyarodik ez a beszélgetés az én házasságom felé.

ERZSÉBET Be kell bizonyítanod, hogy készen állsz az uralkodásra.

ZSIGMOND Igen? Mér' kell énnekem ezt bebizonyítani?

ERZSÉBET Mer' ha az urak alkalmatlannak tanálnak, rövid lesz az uralkodásod. De ahhoz, hogy alkalmasnak lássanak, el kell nyerned a bizalmukat. És le kell verned a lengyel felkelést.

ZSIGMOND Minden magyar királ lengyel felkeléseket ver le, hogy elnyerje az urak bizalmát, vagy csak énnekem kell ezt?

ERZSÉBET Adunk melléd tizenkétezer katonát. Menj, és leckéztess meg Siemowit herceget. Amint visszatérsz... megtartjuk az esküvőket.

ZSIGMOND Máris indulok, mama! Hol vannak azok a katonák?

Sötét

8.

Vrána vára. A lázadás leverése a vége felé közeledik. PALISNAI és pár katonája harcol Lackfi katonáival. Jön LACKFI, ő is csatlakozik a harcba. A lázadók nem bírják a túlerővel, mind elesnek, csak Palisnai marad életben, a falnak dőlve, fegyvertelenül. LACKFI a kardját Palisnai mellkasához emeli.

LACKFI Van-e utolsó mondatod, Palisnai János, mielőtt a fejedet felküldetném Buda várába?

PALISNAI Van, de én azt nem most szándékozom kimondani.

LACKFI Mikor szándékozol kimondani az utolsó mondatodat, ha nem az utolsó pillanatba', amikor még utolsó mondatokat mondhatsz ki?

PALISNAI A halálom pillanatára tartogatom.

LACKFI Nem most mondtam, hogy a fejed le fog választódní az alatta lévő részeketül?

PALISNAI Mondtál valami ilyesmit, igen. Ámde Krisztus urunk azt mondta énnekem a tegnapi álmomba', hogy nem jött még el az én időm.

LACKFI Jézusom.
 PALISNAI Igen, Ő. Nem szállhatsz szembe az Ő akaratával.
 LACKFI Csakhogy énnekem nem mondta Krisztus urunk, hogy a fejedet hagyjam a helyén!
 PALISNAI Énnekem viszont *mondta*.
 LACKFI Hiába mondta ezt *teneked*, mer' nem te döntöd el, hogy én mit hagyok a helyén, és mit nem.
 PALISNAI Nem én döntöm el, hanem Ő. Követned kell az Ő akaratát.
 LACKFI Követném, ha *én* láttam volna Őt álmomba', de nemcsak hogy én nem láttam, hanem meg vagyok róla győződve, hogy te se láttad!
 PALISNAI Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek.
 LACKFI Ezt fogjuk fel utolsó mondatnak.
 (*Felemeli a kardját, hogy lecsapjon vele Palisnak nyakára.*)
 (*Belép HORVÁTI.*)
 HORVÁTI Mit csinálsz, Lackfi uram?!!
 LACKFI (*leereszti a kardját*) Te mit csinálsz? Mint lázadásba' résztvevőnek, most menekülnöd kéne.
 HORVÁTI Ugye nem akarsz legyilkolni János testvért?
 LACKFI Nem *legyilkolom* János testvért, hanem teljesítek egy parancsot.
 HORVÁTI Egy parancsot, ami úgy szól, hogy gyilkold le János testvért.
 LACKFI Igen.
 HORVÁTI Éppen te? Aki elzarándokoltál Jeruzsálemben? Te akarsz legyilkolni egy keresztes lovagot?
 LACKFI A Szentföldre való viszonyunkat ne keverjük ide. Ő most egy felkelő, én meg... az ellenkezője!
 PALISNAI Lefekvő?
 LACKFI Ezér *külön* levágnám egy fejedet, ha kettő volna! (*Horvátinak*) Félbeszakasztottál az életpályám egyik legfontosabb pillanatába', de hajlandó vagyok elnézni ezt, ha most lóhalálába' elmenekülsz.
 HORVÁTI Elmenekülsz, ha nem vágod le János testvér fejét.
 LACKFI Nem te mondod meg, hogy kinek mijét ne vágjam le, mer' *én* verem le a *ti* lázadásotokat!
 HORVÁTI Nem lett volna semmi lázadás, ha Károlyt koronázzuk meg, ahogy *én* javasoltam! De te kézzel-lábbal tiltakoztál.
 LACKFI Mer' a javaslatod szembement Lajos döntésével!
 HORVÁTI Lajos öreg és beteg volt, amikor azt a döntést hozta!
 LACKFI Attul még normális volt!

HORVÁTI Hogy lett volna normális? Egészen pikkelyes volt a képe, meg le volt szakadva a bal füle! Az normális, hogy valakinek le legyen szakadva a bal füle?

LACKFI Leprás volt, ez igaz, de az elméje nagyon is tiszta volt! Különben meg a *jobb* füle volt leszakadva.

HORVÁTI Tisztára emlékszek, hogy a bal!

LACKFI A jobb!

HORVÁTI Bal!

LACKFI Jobb!

HORVÁTI Bal!

LACKFI Jobb!

HORVÁTI Bal!

LACKFI Jobb!

HORVÁTI Bal!

LACKFI Jobb!

HORVÁTI Bal!

LACKFI Jobb!

HORVÁTI Bal!

LACKFI Jobb!

HORVÁTI Bal!

LACKFI Jobb!

HORVÁTI Bal!

LACKFI Jobb!

HORVÁTI Bal!

LACKFI Jobb!

HORVÁTI Bal!

LACKFI Jobb!

HORVÁTI Bal!

LACKFI Jobb!

HORVÁTI Bal!

LACKFI Jobb!

HORVÁTI Bal!

PALISNAI Amíg eldöntitek ezt a fontos kérdést, én kimennék levegőzni.

LACKFI Itt maradsz! Te viszont, Horváti uram... teneked mér' kell könyörögni, hogy meneküljél már?

HORVÁTI Nem hagyhatom, hogy ezt tedd! János testvér csak a hazáját akarja védeni.

LACKFI Én is ugyanezt teszem.

(*Felemeli a kardját, hogy lesújtson Palisnai nyakára.*)
 HORVÁTI De hát ő egy pap!
 (*Belép BEBEK.*)
 BEBEK Ne tedd, Lackfi uram!!!
 (*LACKFI leereszti a kardját.*)
 LACKFI Hát már egy papot se lehet máma nyugodtan lefejezni? Olyan nagy kérés, hogy öt percig ne zavarjanak ebbe' a tevékenységembe'?!
 BEBEK Olyasmire készülsz, amit bánni fogsz.
 LACKFI Csak utasítást hajtok végre.
 BEBEK De aki az utasítást adta, átver téged. Azér' küldött ide, hogy azalatt ő szembemehessen Lajos királunk döntésével.
 LACKFI Mirül beszélsz?
 BEBEK Zsigmondot elküldték Lengyelországba, téged meg ide, Vránába, hogy azalatt Máriát nyugodtan hozzáadhassák Valois Lajoshoz.
 LACKFI Hogy kihez?
 BEBEK A francia királ kisöccséhez.
 LACKFI Biztos csak pletyka.
 BEBEK Saját fülemmel hallottam, amikor a királné meg Garai megegyeztek ebbe'.
 LACKFI Garai ilyet nem tenne. Barátok vagyunk.
 BEBEK Igazán?
 LACKFI És a királné se teheti a beleegyezésünk nélkül.
 BEBEK Nem kell figyelembe venniük a véleményedet, ha nem vagy jelen a szavazásnál. De súlyosabb ennél, hogy azt tanálták ki, hogy áruló vagy.
 LACKFI Én, áruló? Mér'?
 BEBEK Hát mer' futni hagytad Ján... mármint, fogalmam sincsen, hogy mér'. De már meg is fosztottak a horvát báni címedtől. Mint egy árulót.
 (*Szünet*)
 LACKFI Szolgáltam őket. Nincs egy árva ígéretük, amit betartottak volna, de én nem pofáztam. Csak annyit kértem, hogy tartsák tiszteletbe' Lajos döntéseit. (*Szünet*) Bebek uram! Megkérhetlek, hogy utazzál Lengyelországba, és tájékoztasd Zsigmondot a francia házasságról?
 BEBEK Persze.
 LACKFI Horváti uram. Velem jössz Nápolba?
 HORVÁTI Mit csinálunk ott?
 LACKFI Elhozzuk Magyarországra Durazzói Károlyt.
 HORVÁTI Szép, hogy jövök!
 LACKFI János testvér. Ne haragudj, hogy le akartam vágni a fejedet.

PALISNAI Semmi baj, bárkinek lehet rossz napja.
LACKFI A bosnyák udvarba menjél, ott biztonságba' leszel.
(*PALISNAI bólint, és elindul kifelé.*)
LACKFI Tényleg láttad Krisztus urunkat álmodba'?
PALISNAI Elképzelhető. Sajnos nem emlékszek, mit álmodtam.
Sötét

9.

Hálószoza. NESZTA az ágyban, gyertyafénynél sálat köt. Belép GARAI.
GARAI Hogyhogy nem alszik még, Neszta? Kötöget?
NESZTA Máma is későn jött haza, Miklós.
GARAI Szemrehányás ez most?
NESZTA Nem szemrehányás, kedvesem, csak észrevétel. Mióta visszatért Franciaországból, későn jár haza.
GARAI Sok a dolog. Készítjük elő Erzsébettel Valois Lajos érkezését. És minden a legjobb úton halad. Erzsébet boldog, mindenki boldog. A francia herceg, képzelje, annyira boldog, hogy már elkezdte magát magyar királynak hívni.
NESZTA Ha már itt tartunk: mostanába' nem szokott engemet kicsi nyestemnek hívni.
GARAI Tényleg? Biztos nem volt rá... idő, vagy valami. Lényeg, hogy bevettek engem a francia királi tanácsba, és kitüntettek a Valois-ház rendjével – tudja, mit jelent ez? Hogy be van a Garaiak jövője biztosítva! És a magyar trón is jó kezekben lesz, azaz: jó fenék alatt. Erzsébetnek szava nem lehet.
NESZTA Megcsókolta?
(*Szünet*)
GARAI Kit?
NESZTA Kit? Hát hányan vannak?
GARAI Hová akar kilyukadni?
NESZTA Megcsókolta a királynét, vagy nem csókolta meg?
(*GARAI sóhaj.*)
NESZTA Nem tud válaszolni?
GARAI Tudok, csak most nem ez volt a téma. Eltereli egészen más irányba.
NESZTA Bocsánat, hogy eltereltem a témát Erzsébetről Erzsébet irányába.
Ha akarja, beszélhetünk valami másról, példának okáér' Erzsébetről.
GARAI Mire jó ez a gúnyolódás?

NESZTA Hát amit maga csinál, az mire jó? Anélkül is hallgatott magára, nem? Semmi szükség nem volt így összelegeledni.

GARAI Maga akarta ezt! Maga mondta, hogy csábítsam el a királynét!

NESZTA Azt mondtam, hogy kedveltesse meg magát.

GARAI És hogy csábítsam el!

NESZTA És elcsábította? Vagy inkább ő magát.

GARAI Mit...? Engemet nem lehet! Különben sem értem, mér' jön evvel!

Éjt nappallá téve keccsölök, hogy jobb jövőt kovácsoljak a családunknak!

Fogalma sincsen, mennyi áldozatot hoztam! Maga csak sálakat kötöget, és szemrehányásokat tesz!

(Szünet)

NESZTA Amikor a nagymamám megtanított kötni, azt mondta, hogy a kezem ügyes, az eszem pedig éles lesz tőle. S hogy nincsen más tevékenység a világon, ami jobban nyugtatna. Igaza volt, nyugodt is vagyok. Nem haragszok, Miklós.

GARAI Nem?

(Elindul Neszta felé.)

NESZTA Nem haragszok, ha itt megáll.

GARAI *(megtorpan)* Megálllok.

NESZTA Nem itt a szobámba áll meg, hanem a királyné tekintetébe.

GARAI Persze. Tekintetébe. Megálllok.

NESZTA Eltávolodik tőle. Finoman jelzi neki, hogy a társadalmi szabályokat nem hajlandó többé áthágni.

GARAI Hágni. Persze.

NESZTA Megígéri?

GARAI Persze. Teljesen... megígérem. Kicsi nyestem.

Sötét

10.

A nápolyi Castel Nuovo egyik terme. Durazzói KÁROLY egy térkép fölé hajolva töpreng. Az ajtónál CORRADI áll, elkiáltja magát:

CORRADI Margherita di Durazzo – nápolyi királyné!

(Bevonul MARGIT.)

CORRADI És felséges édesanyja, Mária tarantói hercegné!

(Bevonul Anjou Mária (a továbbiakban MÁRIA 2.))

CORRADI És felséges nagymamája, Mária calabriai hercegné!

(Bevonul Valois Mária /a továbbiakban MÁRIA 3./). A három nő megáll Károly előtt. Mindenki olaszosan beszél, hevesen, gesztikulálva. Nem ak-

centussal, mint Saraceno, mert ezek nem olaszok, akik magyarul beszélnek, hanem olaszok, akik olaszul beszélnek, csak mi „magyarul halljuk”.)

MARGIT Miért nem szóltál az új háborúról, Carlo? Ezt érdelem én, Carlo?

KÁROLY Miféle új...

MÁRIA 2. Az én kislányom nem ezt érdemli!

MÁRIA 3. Az unokámmal nem lehet így bánni. Attól még, hogy te vagy a nápolyi király, az új háborúkat meg kell beszélni!

KÁROLY Miféle új háborúról beszéltek?

MARGIT Apuliában, Carlo! Azt mondják, Apuliában fogsz háborúzni.

KÁROLY Az nem új háború, Margherita, fölöslegesen idegeled magad, csak a régit folytatom, Margherita.

MARGIT Milyen régít, Carlo? A régiből hazajöttél.

KÁROLY Hazajöttem, mert szünetet tartottam.

MARGIT És most visszamész?

KÁROLY Véget ért a szünet.

MARGIT Szóval megint az én nyakamba szakad minden, Carlo, ezt nem teheted velem!

MÁRIA 2. Az én kislányommal nem lehet ilyet tenni!

MÁRIA 3. Az unokámmal nem lehet így bánni! Nyakába szakad megint az egész miskulancia!

KÁROLY Mi szakad? Mi szakad a nyakadba, Margherita? Annyi szolgálk van, meg sem tudjuk számolni!

MARGIT És a kis László fiunkkal ki foglalkozik, amíg te háborúzgatsz, Carlo? Az apjára is szüksége van, Carlo! Milyen apaképe lesz, ha te nem vagy sehol?!

MÁRIA 2. Rendes férj ilyet nem tesz!

MÁRIA 3. Az én unokámmal nem lehet így bánni! És a dédunokámmal sem!
(CORRADI többször is megpróbálja bejelenteni az érkező Lackfi Istvánt és Horváti Jánost, de a vita heve miatt nem sikerül neki.)

KÁROLY De hisz érte teszem! Azért megyek most el, hogy egy szép nagy országot hagyjak a gyermekeinkre. Gyorsan levezénylem, és már itthon is vagyok.

MARGIT Gyorsan levezényled, persze, mindig ezt hallom. Csak még ez a háború, csak még a következő... De amíg te háborúkat vezényelsz le, én végig egyedül vagyok, Carlo!!!

KÁROLY *Hogy lennél egyedül, Margherita, amikor itt egy hadseregnyi rokonod?! (Máriáékra mutat)*

MARGIT Azt hiszed, hogy ők pótolnak téged, Carlo?!

MÁRIA 2. Nem pótolunk, Carlo!

MÁRIA 3. Mi nem tudjuk azt nyújtani az unokámnak, amit neked kell nyújtano-d, Carlo!

MÁRIA 3. Amit *kéne* nyújtano-d, ha tudnád, hogyan kell!

MÁRIA 2. Kislányom, tudja a király, *hog*y kell csinálni?

MARGIT Hát...

MÁRIA 3. Meddig tart nálatok egy együttlét, mondd csak?

MÁRIA 2. Szerintem nem a *háborúkat* szoktad te gyorsan levezényelni.

MÁRIA 3. Soha egy visibálást nem hallok az én unokám hálósobájá felől.

MÁRIA 2. Biztos csak odafekszel, azt' nyikk-nyikk, kész.

KÁROLY Ezt nem hiszem el.

MÁRIA Vagy a „felszerelés” csak akkorka, hogy az unokám meg se érzi.

MÁRIA 2. Kislányom, van a királynak szabad szemmel látható „felszerelése”?

MARGIT Hát...

(*Belép LACKFI és HORVÁTI, a többiek nem veszik észre őket.*)

KÁROLY Hogy a fenébe lyukadunk ki mindig ide?! Igenis képes vagyok ki-elégíteni a feleségemet!

(*LACKFI köhint.*)

KÁROLY Corradi, miért nem voltak az urak bejelentve?!

CORRADI Én próbáltam, de...

(*KÁROLY most ismeri fel a vendégeket.*)

KÁROLY János úr! István úr! Ne haragudjatok, meg sem ismertelek!

(*Nevetve megöleli őket.*)

LACKFI Felséged is megváltozott. (*Horvátinak*) Ugye? Mi lett a kis Károlybul?

HORVÁTI Nekünk már mindég csak kis Károly marad.

KÁROLY Azér' már nem vagyok olyan kicsi.

MARGIT Hát...

LACKFI Amikor legutóbb tanálkoztunk, a hajad még...

KÁROLY Régi szép idők, mi? Amikor még Horvátországot igazgattam, fi-atalon, nőtlenül... Legszébb éveink. Jöjjetek, meséljeteK! Corradi!

CORRADI (*kikiált*) Bor, bruschetta, caprese!

HORVÁTI Bort, búzát, békességet nektek is.

(*Azonnal bent terem pár szolga tálcákkal, rajtuk bor és falatkák. Az urak helyett a két MÁRIA veti rá magát az ételre, és kezd majszolni.*)

HORVÁTI (*Károlynak*) Azér' jöttünk, hogy szeretettel meghívjunk Magyar-or-szágra!

KÁROLY Ez kedves. Örömmel mennék, barátaim, de a kötelesség Apuliába szólít...

(MARGIT köhint.)

KÁROLY Szólított... ehelyett idehaza kell ellátnom sürgős semmittevési feladataimat. Máskorra kell halasztanunk a látogatást.

LACKFI Nem látogatni hívunk.

HORVÁTI Hanem arra kérünk: légy a királunk.

KÁROLY Komolyan beszéltek?

HORVÁTI A magyar urak tárt karokkal várnak – felség.

(KÁROLY Margitra néz, majd vissza az urakra.)

KÁROLY Fú, hát... igen megtisztelő, amit kértek, de lehetetlen. Lajos királ lemondott Nápolról, én pedig cserébe megígértem neki, hogy a magyar trónnak a közelébe se megyek.

LACKFI Mik derülnek ki... (Horvátira néz) Hiába jöttünk.

HORVÁTI Mirül beszélsz, Lackfi uram?

LACKFI Megígérte Lajosnak, hogy nem lesz a királunk.

HORVÁTI És akkor mi van, ha megígérte Lajosnak?

LACKFI Ígéret szép szó.

HORVÁTI A „királ-eltávolítás” még szebb szó. Megegyeztünk, hogy Mária királt el kell távolítani, és helyébe kell ültetni a kis Károlyt.

LACKFI De nem szószegés árán. Máskülönbe’ meg a „királ-eltávolítás”, az nem is egy szó.

HORVÁTI De egy szó.

LACKFI Nem egy szó!

HORVÁTI De egy szó!

LACKFI Nem egy szó!

KÁROLY Barátaim! Nyelvi kérdésektől függetlenül: én sose mennék bele egy magyar királ eltávolításába.

HORVÁTI Mária csak trónbitorló, te vagy az igazi trónörökös. Gondolj bele: Apuliát harccal kell megszerezned, Magyarország viszont harc nélkül a tiéd. *Mekkora* országot fogsz a kis Lászlóra hagyni!

KÁROLY Ez így, ilyen értelemben’ tényleg megfontolandó...

MARGIT Remélem, nem fontolgatod komolyan, hogy most Magyarországra méssz!

KÁROLY Nagyon szép hely, mér’ ne költözhetnénk oda?

MARGIT Odaköltözni?! Pont Magyarországra?!

KÁROLY Miért, mi a baj Magyarországgal?

MARGIT Túl sok benne a magyar!

KÁROLY Margherita...

MARGIT Semmi „Margherita”! Nápolyban maradsz, és kész! (*Lackfiéknak*)
Lajos királotok semmit se csinált ész nélkül. Ha megeskette Károlyt,
hogy Nápolbul nem mászkál Magyarországra, annak oka volt!

HORVÁTI Felséged ilyen jól beszél magyarul?

LACKFI Beszél, és igaza van.

MÁRIA 2. Mi történt?

MÁRIA 3. Miről van szó?

MARGIT Carlo Magyarországra akar költözni!

KÁROLY Nem az, hogy *akarok*, de a fiunkért meghozom ezt az áldozatot.

MÁRIA 2. Milyen áldozatot, Carlo? Milyen áldozatot?

MÁRIA 3. Itt egyedül az unokám hoz áldozatot, Carlo!

KÁROLY Margherita. És a két mamma. Éppen most szerzek a fiunknak egy
hatalmas országot *teljesen ingyen*, de nektek ez se jó!

MÁRIA 2. MÉR’? Attól, hogy nagyobb lesz az országod, attól nem fog *min-
dened* automatikusan nagyobb lenni!

KÁROLY Áááh!

MARGIT Carlo! Ha oda mersz költözni, ne hidd, hogy én és anyámék ve-
led tartunk!

KÁROLY (*az urakhoz*) Máris indulhatunk! Ha a magyar urak közt tényleg
egyetértés van ebbe’.

HORVÁTI Persze, egyetértünk mindenbe’. Igaz, Lackfi uram?

LACKFI Igaz, igen. Csak „királ-eltávolítás” helyett „trónfosztást” kellett vol-
na mondjál, ha egyszavas szót akartál mondani.

HORVÁTI Ne mondd meg énnekem, hogy mit akarjak mondani, és külön-
be’ sincs olyan, hogy egyszavas szó!

LACKFI MÉR’ ne lenne?

HORVÁTI Mer’ nincsen!

LACKFI De van!

HORVÁTI Nincsen!

LACKFI De van!

HORVÁTI Nincsen!

LACKFI De van!

HORVÁTI Nincsen!

Sötét

11.

Hálószoza. Az ágyban GARAI és ERZSÉBET egymás karjaiban.

ERZSÉBET Nem akarok felébredni, nem akarok felébredni...

GARAI El se aludtunk, felség.

ERZSÉBET Dehogynem, ez most egy álom. És elhagyhatnád ilyenkor a fel-
ségezést!

GARAI Pont egy álomba? De hisz ilyenkor vagy igazán az én szívem ki-
rálója.

ERZSÉBET Jézusom. Van, akinél bejön ez a szöveg?

GARAI A többi özvegy királné odavolt túle.

(Szünet)

ERZSÉBET Lajos betegsége miatt én... ugyanúgy tartottam vele az öt lé-
pés távolságot, mint mindenki. Úgyhogy már el is felejtettem, hogy ez
milyen.

GARAI Hm.

ERZSÉBET Mit „hm”?

GARAI Hogy Lajos mennyire beleivódott az életünkbe. Nem elég, hogy ha
országügyekről van szó, egyfolytába’ őt emlegetjük. Még a hálószozá-
ba’ is.

ERZSÉBET Ne haragudj, én...

GARAI *(hall valamit odakintről)* Ssss!

*(A bejárat felől dörömbölés hallatszik. GARAI kipattan az ágyból, és öltözni
kezd. ERZSÉBET is kiszáll.)*

ERZSÉBET Hát ez...? Meghagytam, hogy ne zavarjanak.

GARAI Balázs lesz az. Mondtam neki, hogy ha baj van, sírbul is felköltson.

ERZSÉBET Ő tudja, hogy mi ketten...?

GARAI Nem ez a lényeg most.

ERZSÉBET Hanem hogy valami baj van, értem én. Eddig tartott az álom.

(Újabb dörömbölés.)

GARAI Nyithatom?

(ERZSÉBET magára ölt egy köpenyt. GARAI beengedi BALÁZSt.)

BALÁZS Miklós bátyám! Fels...! *(Elfordul)* Most jött a hír, hogy Durazzói
Károly Magyarországon van. Holnapra ideér, és... királlyá koronázzák.

GARAI Mi?! Mér’ nem tudtam én errül?!

BALÁZS Csak most jelentették...

(GARAI felemel egy gyertyatartót, és üvöltve a falhoz csapja.)

GARAI Egy élet munkája! Egy élet munkája folyik most el!

(Ami a keze ügyébe akad, azt kiabálva a falhoz vágja.)

GARAI Elfolyik az egész! Egy élet munkája!
 ERZSÉBET Balázs úr, mi folyik itt?
 BALÁZS Miklós bátyámnak az élete munkája.
 GARAI Minden hiába volt az elmúlt negyven évbe!
 (*Beszalad MÁRIA. GARAI abbahagyja a csapkodást.*)
 MÁRIA Mi történt?!
 ERZSÉBET Mindjár' ideér a nápoli királ.
 MÁRIA Minek jön ide?
 BALÁZS Az urak hívták be, hogy átvegye felséged helyét.
 MÁRIA Milyen urak? Hát nem a mieink vannak többségbe'?
 BALÁZS Eddig tényleg többségbe' voltunk, csakhogy ehhez a többséghez Lackfi István pártja is kellett. Miklós bátyám utasítására én elhittem velük, hogy mi is Zsigmond-pártiak lettünk, így ők mindég mellettünk szavaztak. De mer' felséged Zsigmond helyett Valois Lajoshoz megyen feleségül, és Lackfi uramat is megfosztották a horvát bánágtul, mint egy árulót...
 ERZSÉBET Hát mer' az volt. Bebek Imre a saját szemével látta, hogy futni hagyta Palisnai Jánost.
 BALÁZS Ezekér' a dolgokér' a Zsigmond-pártiak bedühödtek, és átálltak a Károly-pártiak oldalára. Így a Károly-pártiak lettek többségbe', és akkor be is hívták Károlyt, hogy legyen ő a királ. Röviden ez történt.
 GARAI Mekkora sereggel érkezik ez a nyavalyás Károly?
 BALÁZS Békés fogadtatásra számít. De a mi seregünk nagy része Lengyelországba' van Zsigmonddal.
 GARAI Valois Lajos nagy kísérettel jön, sok katonával. Reménykedjünk, hogy ő ér ide előbb.
 ERZSÉBET Arra számítasz, hogy összecsap a magyar koronáér' Valois Lajos és Durazzói Károly?
 GARAI Ez az egyetlen esélyünk. Az ember évekig erősíti a házat árvíz ellen, erre jön valaki, és felgyújtja az egészet. Ez történik most. (*Balásznak*) Hol van most Valois Lajos?
 BALÁZS Egy hete még a tengeren voltak, közeledtek.
 ERZSÉBET Ez a pár év... életem legjobb... Tehetünk valamit?
 GARAI Bezárjuk Buda kapuit, és megpróbáljuk addig húzni az időt, amíg Valois Lajos meg nem érkezik.
 MÁRIA És ha nem érkezik meg időbe'?
 GARAI Akkor felséged mosolyogva átadja a trónt Károlynak. Majd elmenekülünk.

(*Betoppan ZSIGMOND.*)

ZSIGMOND (*Máriának*) Szia, kicsim! Remélem, hiányoztam. (*Erzsébetnek*)
Bocs, hogy csak így berontok, mama, de már mindenütt kerestelek. (*A többiekre néz.*) Ahhoz képest, hogy ez a királné hálószobája, elég nagy itt a zsúfoltság. (*Szünet*) Micsoda arcok! Csodálkoztok, hogy még életbe' vagyok? Sorolom...

GARAI A hadsereget visszahoztad?!

ZSIGMOND Lengyelországba' hagytam őket. Sorolom...

GARAI De mér'?!

ZSIGMOND Siettem. De nyugi, jönnek utánam. Sorolom...

GARAI Mikor érnek ide?!

ZSIGMOND Egy-két... hónap múlva. Előbb kiszórakozzák magukat. Hm?

GARAI (*sóhajt*) Soroljad!

ZSIGMOND Sorolom akkor a híreket, mama! Első hír! Siemowit herceg segéjét széjjelvertem. Gyermekkoromba' ez a morcos ember tanított vinni (*Garaira mutat*), aminek most nagy hasznát vettem. A lázadó herceg elfogadja uralkodónak Hedviget meg azt a fura litván fejedelmet, akihez hozzá fogják adni – küldetés teljesítve. Ez volt az első hírem. Második! (*Szünet*) A másodikat elfelejtettem. Úgyhogy térjünk át az esküvőnk témájára! (*Máriára mosolyog.*)

ERZSÉBET Tehát az van, hogy éppen közeleg a tenger felől...

ZSIGMOND Tenger! Eszembe jutott a második hír! (*Kikiált*) Saraceno! Dugd ide azt az *imbecsille* képedet!

(*Belép SARACENO. Meghajol.*)

ZSIGMOND Mondd el, barátom, a hírt ezeknek a meglepett embereknek.

SARACENO Orommelle jelentem feleslegeteknek: Velence flottája elkergette Valois Lajosso!

GARAI Mit csinált?!

SARACENO (*mosolyog*) Bizonyno. Valois Lajosso már útba vanna hazza Franciaországba.

GARAI Szerencsétlenek! Mér' kergettétek el Valois Lajost?! Hogy mertétek megtámadni?!

SARACENO De kérlekke, mi csak betartottunk a turini béke. 'Ogy Velence segíti 'ajókkal a magyar királ. Énnekem azt mondtákká: Sigismundo a királ. A királ kéri, 'ogy kergessuk el Valois Lajosso? Mi elkergetjuk Valois Lajosso.

ZSIGMOND Kösz.

GARAI Akkor vége van. Balázs, készítsed elő az aranyos hintót, tömjétek tele ajándékokkal! A királmóknak el kell kápráztatniuk Károlyt, amikor fogadják őt.

(Mindenkire kimegy. Amikor MÁRIA is ki akar menni, ZSIGMOND megállítja.)

ZSIGMOND Csak egy szóra!

(Hosszan keresgél, végül elővesz egy sakkturát.)

ZSIGMOND Királmóknak a királmóknak.

MÁRIA Hát mégis...?! *(Átveszi.)*

ZSIGMOND Jé, beszél!

MÁRIA Egy napot adtam én erre – egy évvel ezelőtt.

ZSIGMOND Balázs akkor éppen el volt tiltva az udvartul, nem tudta átadni. Visszakértem hát tőle, hogy majd én. Csak aztán le kellett vezényelnem egy lengyel hadjáratot, és elröpült az idő.

MÁRIA *(forgatja a sakkturát)* De fura.

ZSIGMOND Az udvari kézműveseknek halvány fogalma, mi az a sakk, ezér' énnekem kellett kifarangni. Attul néz ki ilyen bémán. Meg attul, hogy egy nap alatt kellett...

MÁRIA Nem néz ki bémán egyáltalán. A legszebb királmókn, amit valaha láttam.

ZSIGMOND *(Mária szemébe néz.)* Én is pont így vagyok evvel.

(Meg akarja csókolni, de MÁRIA elhúzódnak.)

MÁRIA Le kell mondanom a trónra.

ZSIGMOND Ja, hallottam, hogy a kis Karcsit fogják megkoronázni.

MÁRIA Ha már nem vagyok királmókn, a Luxemburgi dinasztia semmit sem nyer velem.

ZSIGMOND Kit izgat a Luxemburgi dinasztia?

MÁRIA De az életed *csak* izgat. Ha itt maradsz, trónkövetelőként fognak tekinteni rád.

ZSIGMOND El fogok húzni. De nemsokára visszajövök, és elveszlek feleségül.

MÁRIA Nem érted? Holnaptul már nem vagyok királmókn. Minden romba fog itt dőlni.

ZSIGMOND Dehogyan dől romba. Miklós úr biztos kitanál valamit, hogy ezek ne izéljenek veled, és visszaszerezd a koronát. Elvégre ez a te országod, puszedli. *(Megcsókolja.)*

Sötét

II.

1.

A székesfehérvári bazilika. Balra trón, a trónon MÁRIA ül, fején koronával. A trón előtt DEMETER áll. Háttul felsorakozva BEBEK, LACKFI, HORVÁTI, PALISNAI, BALÁZS, mögöttük más urak és hölgyek az udvarból. Jobbra háttul Lajos kőkoporsója, mellette térdel ERZSÉBET. Egy papi kórus az O Rex Gentium (Ó, nemzetek királya) című gregorián dalt énekl. Érkezik jobbról KÁROLY, majd letérdel a trón elé. DEMETER palástot terít Károly háttára. MÁRIA feláll, fejéről leveszi a koronát, átnyújtja Demeternek, majd odamegy ERZSÉBET mellé. DEMETER a térdeplő KÁROLY elé áll.

DEMETER *(az egybegyűlteknek)* Akarjátok-e királotokul Károlyt – Nápol, Szicília és Jeruzsálem királját?

MIND Akarjuk!

DEMETER Másodszor kérdezem: akarjátok-e királotokul Károlyt – Szicília, Nápol és Jeruzsálem királját?

MIND Akarjuk!

DEMETER Harmadszor kérdezem: akarjátok-e királotokul Károlyt – Jeruzsálem, Szicília és... öö...

KÁROLY Nápol.

DEMETER Nápol királját!

MIND Akarjuk!

DEMETER Úgy legyen!

(Károly feje fölé emeli a koronát. Az O Rex Gentium befejeződik.)

DEMETER *(Károlynak)* Adjon az Isten tenéked az ég harmatából és a föld kövérségéből, gabonát és bort bőséggel. Népek szolgáljanak néked és nemzetségek hajoljanak meg előtted. Légy úr a te atyádfiain, és hajoljanak meg előtted a te anyádnak fiai. Átkozott, aki téged átkoz, és aki téged áld, legyen áldott. II. Károly – Magyarország királja!

(DEMETER Károly fejére helyezi a koronát. ERZSÉBET és MÁRIA a koporsóra borulnak. KÁROLY helyet foglal a trónon. DEMETER országalmát és jogart ad a kezébe. Az egybegyűlt urak és hölgyek éltetik a királt. DEMETER feléjük fordul.)

DEMETER Az Úr legyen veletek! Menjetek békével!

(Az urak és hölgyek vidámak.)

DEMETER Mondom, menjetek most már békével!

(Az urak és hölgyek mosolyognak.)

DEMETER *(a kijárat felé mutat)* Ne mondjam harmadszor!

(Mindenki távozik, kivéve KÁROLY, DEMETER, BEBEK, LACKFI, HORVÁTI, PALISNAI és BALÁZS. DEMETER feléjük fordul.)

DEMETER (szónokolva) Most, hogy véget ért ez a szép koronázás... amit oly kiválóan levezettem... és a trónon székel... márminthogy a széken trónol... szóval ott ül a helyén a jogos Károly... aki a magyar udvarba' nevelkedett... majd Horvátországot vezette kellő szakmaisággal... melyből kifolyólag imádja őt az egész Délvidék... s a magyar urak is mind szeretik és tisztelik... aki meg nem, az mostanra elmenekült... és így, hogy a kis Károly immár királunkká lett... elődjei viszont – gondolok itt a két királynőre – sem az udvart, sem e földi életet el nem hagyták... adódik a kérdés: nem sok egy kicsit három királ egy udvarba? Hisz ez Magyarország, nem a betlehemi istálló.

KÁROLY Szó sincs háromkirálokrul. Mária lemondott a trónról, így már nem királynő. És akkor az anyja se régens királyné. Én vagyok az egyetlen királ.

DEMETER Értem én, de ahol ilyen sok királ van, ott szerintem nem lesz jó vége.

KÁROLY Mondom, hogy én vagyok az egyetlen királ!

DEMETER Jó, de attul még a másik kettőnek a helyzetét meg kéne oldani.

KÁROLY Nincsen másik kettő! Demeter érsek. Hány királi korona van Magyarországon?!

DEMETER Egyetlenegy.

KÁROLY És az a korona kinek a fején van?!

DEMETER A felségedén.

KÁROLY Akkor hát ki az egyetlen magyar királ?!

DEMETER Felséged.

KÁROLY Na ugye!

DEMETER Igaza van felségednek, de énszerintem mégiscsak kezdeni kéne valamit a másik két királlal.

KÁROLY Áááh!!! (Szünet) Mit javasol eminenciád? Mit kéne kezdeni? „A másik két királlal.”

DEMETER Énszerintem meg kéne őket fojtani vagy ilyesmi.

KÁROLY Megfojtani?! Az én drága nénémet és húgomat?! Akik aranyos hintóval jöttek eléem? Akik elmondták, mennyire hálásak, hogy átveszem a királságot, mert számukra mekkora teher volt? És akik ittlétem óta elhalmoznak szeretettel?

DEMETER Igen.

KÁROLY Ilyesmirül az én jelenlétembe' többé szó ne essék! Főleg, hogy nők-
rül beszélünk! Egy nőt tisztelni és óvni kell, amíg csak él! Vagy amíg el
nem kezdi becsmérelni az ember faszát. *(A többiekhez)* Urak, bízok benne,
hogy ebbe' mindnyájan egyetértünk! Imre úr?

BEBEK Amíg el nem kezdi becsmérelni, hogyne.

KÁROLY Nem ebbe', hanem, hogy a királnőket, akik már nem királnők, bán-
tódás nem érheti!

BEBEK Egyetértünk mindenbe', felség.

KÁROLY Hogy ezt az egyetértést és jó viszonyt köztünk, urak, megpecsé-
teljük, azt mondom, ejtsük meg már most az új kinevezéseket. Horváti
János úr!

HORVÁTI Igen, felség?

KÁROLY Mivel Garai Miklós szőrén-szálán eltűnt...

HORVÁTI Garai egy áruló, felséged legnagyobb ellensége, egy öntelt, hata-
loméhes bűnöző!

KÁROLY Igen, igen, de nem ezt akartam én most, hanem hogy nádor nél-
kül maradtunk. Te hívtál ide, a trónt teneked köszönhetem – szerintem
légy te a nádor.

HORVÁTI Bocssásson meg felséged, de én nem címér' tettem, hanem hit-
bül és meggyőződésből. Ha lehet, inkább maradnék szlavón bán.

KÁROLY Szerénységed dicséretes. Legyen hát a nádor Lackfi István úr!

HORVÁTI Mér' pont Lackfi?

KÁROLY Volt ő már nádor, még Garai előtt. Tán nem látta el jól a feladatát?

HORVÁTI De, csak éppen leparasztotta a szabolcsi ispánt.

KÁROLY Kicsodát?

HORVÁTI Toldi Miklós lovagot, a szabolcsi ispánt. Odaszólt neki: „Hé, pa-
raszt! melyik út megyen itt Budára?”

LACKFI Azóta megjártam a Szentföldet, és más ember lettem: most már
jobban ismerem az országutakat.

KÁROLY *(Lackfinak)* Akkor vállalod? Leszel te a nádor?

LACKFI Jobb szeretnék Horvátországba' maradni, felség.

KÁROLY *(sóhajt)* Elfogadjuk. Bebek Imre úr?

LACKFI Bebek? Akkor már inkább leszek én!

KÁROLY *Porká mizériá. (Lackfinak)* Légy hát te a nádor!

LACKFI Köszönöm, felség.

KÁROLY Mi is a nádor után a legmagasabb cím?

LACKFI Az országbíró.

KÁROLY Szeretnél országbíró lenni, Imre úr?

BEBEK Hatalmas megtiszteltetés lenne, felség!
KÁROLY *(a többieknek)* Látjátok? Így kell ezt. Forgách Balázs úr!
BALÁZS Felség?
KÁROLY Szeretném, ha mellettem maradnál, barátom, ezér' nem küldenél más tartományok élére. Maradsz pohárnokmester?
BALÁZS A legnagyobb örömmel, felség.
KÁROLY Palisnai János! Úgy vélem, a török veszély valóságos, és ha nem készülünk fel, ezek még a végén Mohácsig is eljutnak. Megerősítjük hát a déli várakat, és ennek levezénylését terád bízuk!
PALISNAI Köszönöm, felség!
KÁROLY Demeter érsek! Eminenciádnak van-e kívánsága? Valami, amit nagyon-nagyon szeretne.
DEMETER A Szent Adalbert székesegyház jobb oldali oldalhajójának északi fedele megrongálódott a legutóbbi viharba'. Ennek a kijavítása az, amit nagyon-nagyon szeretnék. No meg a világbéke.
KÁROLY Értem. Legyen hát eminenciád a Szent Adalbert székesegyház jobb oldali oldalhajója északi fedelének kijavításáért és a világbékéért felelős királi biztos!
DEMETER Ámen.

Sötét

2.

Hálószoba Gara várában. GARAI az ágyban ül, és egy kendőt köt. Belép NESZTA.

NESZTA Kötöget, Miklós?
GARAI Kötögetek.
NESZTA Mi lesz az, kendő?
(GARAI grimaszt vág.)
NESZTA És meddig szándékozik itt ücsörögni?
GARAI Itt, az ágyba'?
NESZTA Itt, Gara várába'.
(GARAI vállat von.)
NESZTA Nem tudja?
GARAI Egyelőre meg kell húzódni.
NESZTA És maga szerint meddig kell még meghúzódni?
(GARAI vállat von.)
NESZTA Nagyon bőbeszédű lett, Miklós. Nem akarná egy kicsikét befogni a száját?

GARAI (*ledobja a kötést*) Mit vár tülem?! Minden elúszott, amér' küzdöttem!

A korona ellenségének tartanak! Örülhetünk, ha nem hurcolnak tömlöcbe a gyermekeinkkel együtt! *Ebbe'* a helyzetbe' legyek én beszédes?!

NESZTA Megpróbálhatná megelőzni a dolgot.

GARAI A tömlöcbe hurcolást?

NESZTA Megtehetne ennyit a családjáér'.

GARAI *Hogy előzzem meg? Akasszam fel magamat?*

NESZTA Ne várja, hogy eljöjjenek. Maga menjen elébük.

GARAI Kínáljam fel magamat tálcán.

NESZTA Igen.

(*Szünet*)

GARAI (*maga elé*) Hogyha engemet le is csuknak, legalább a családomat megkímélik.

NESZTA Úgy van.

(*GARAI gondolkodik.*)

GARAI Idén leszek hatvanéves. Ha bebörtönöznek, többet élve ki nem jövök. Ugye tudja?

(*NESZTA bólint.*)

GARAI (*maga elé*) Senki voltam, amíg Lajos fel nem emelt. Kegyetlenkedtem, bűnbe' és gyalázatba' fürödtem, mégis süvítvé repültem a csúcsig. Az ország leghatalmasabb bárója lettem anélkül, hogy bácsikák és unokatestvérek kövezték volna előttem az utat, mint a Lackfiaknak meg Horvátiaknak. Most meg hova süllyedtem – dehogy süllyedtem – *fejést ugrottam* a legnagyobb mélységbe. Nincs már semmim, vagyis... aminek lennie kéne, az nincsen. Senki vagyok megint. És tán semmi leszek – halott leszek – hamarosan.

(*Kiszáll az ágyból, és öltözni kezd.*)

NESZTA Nem hiszem, hogy elítélnék. Károly az uralkodása legelején van, ilyenkor egy királ meg akarja szerettetni magát: birtokokat ajándékoz, kegyeket osztogat... Ezér' kell *most* cselekednie, Miklós.

GARAI Igaza van, mint mindég.

NESZTA És ha ezt megússza, többé nem szabad megállnia. A hatalom elkerüli azt, aki megtorpan. Aki várakozik. Azt is, aki elégedett és jóllakott. Csak annak lesz hatalma, aki farkaséhes és sóvárog. Akit nem tántorit el, ha az odavezető úton bokáig kell gázolni a vérbe'. Akkor se, ha az a barátainak a vére. (*Szünet*) Az előzőt elrontotta, mer' nem cselekedett hideg fejjel. De ha maga is azt akarja, hogy a Garai család legyen

a legerősebb az országba', többé nem szabad, hogy a hatalomvágyát elvakítsák az érzelmek.

GARAI Úgy lesz, kicsi nyestem.

(GARAI felöltözött. NESZTA Garai nyakára tekeri a sálát, amelyet az első felvonásban kötött.)

NESZTA Hozzon magának szerencsét!

Sötét

3.

Forgáchék háza. Este van, odakinn esik az eső. ANNA és KLÁRA az asztalnál ülnek. ANNA terhes.

KLÁRA Anna lelkem?

ANNA Nem nézek ki.

KLÁRA Micsinász?

ANNA Nem nézek ki az ablakon, hogy gyön-e Balázs. Azt csinálom.

KLÁRA Mér' nem nézel ki?

ANNA Mér' tudni lehet, hogy nem gyön. Mióta a királ barátja lett, éjjel-nappal vele van.

KLÁRA Nem baj, ha éjjel-nappal vele van, legalább biztonságba' van. De azért gyöhetne néha.

ANNA Mér' vóna biztonságba'?

KLÁRA Mér' Károly királt mindenki szereti. Senki se bántaná őt és az ő barátait.

ANNA Lehet, hogy bántaná, csak tesz ő rúla, hogy ne bántsák. Testőreitül percre el nem szakadna.

KLÁRA Szűzanyám, remélem, nem bántották a királt meg az ő barátait, oszt' Balázs azért' nem gyön!

ANNA Ne mondjon ilyeneket, mamóca! Belepusztulnék, ha baj érné az én Balázsomat.

KLÁRA Én is belepusztulnék, ha baj érné.

ANNA Szemét kivájnám annak, aki bántja.

KLÁRA Körmét letépném.

ANNA Torkát átharapnám.

KLÁRA Fejét levágnám.

ANNA Szűzanyám!

KLÁRA Szűzanyám!

(Hangos kopogtatás hallatszik. A két nő ijedten:)

NŐK Szűzanyám!

(*Belép GARAI köpenyben.*)

GARAI Adj' Isten, úrhölgyek!

KLÁRA Miklós úr! Ezer éve nem láttuk!

ANNA Most meg a frászt hozza reánk.

GARAI Ne haragudjanak.

KLÁRA Dehogyis haragszunk, bárcsak gyakrabban hozná reánk a frászt!

Mióta az én drága uram meghótt... (*Elpityeredik*) azóta senki a frászt reánk nem hozza. Tőtsél egy kupa bort, Anna lelkem! Ugye méltóságod is iszik egy kupicával?

GARAI Nem vagyok én méltóság. Semmi se vagyok már itt az udvarba'.

Legfeljebb ellenség.

ANNA Az is valami.

(*Bort tölt Garainak és Klárának.*)

GARAI Balázs megjött?

ANNA Mióta a királ barátja lett, ritkábban jár haza.

GARAI Az jó, ha a királ barátja lett. Az jó. (*Anna pocakjára*) Látom, érkezik egy újabb vitéz.

ANNA Ha az Isten is úgy akarja.

GARAI Vigyázzon magára, Anna. Ez a szülés-dolog, ez az önmegvalósítás legmagasabb minősége. Tudta?

ANNA Ige... öö... hát...

(*GARAI és KLÁRA koccintanak, isznak.*)

KLÁRA Lehet, hogy nem gyön máma Balázs egyáltalába'.

GARAI Megüzentem neki, hogy itt legyen.

(*Belép BALÁZS.*)

BALÁZS Siettem, ahogy csak bírtam.

KLÁRA Mindenki tisztába' van vele, *hogy* szoktál te sietni, csigafiam.

(*BALÁZS megpuszítja Annát és a pocakját.*)

ANNA Hagyjuk őket tárgyalni, mamóca!

(*KLÁRA és ANNA kimennek egy másik szobába. GARAI és BALÁZS megölelik egymást.*)

BALÁZS Örülök, hogy újra látlak, Miklós bátyám!

GARAI Én is, Balázs, és köszönöm a leveleidet.

BALÁZS Látom, azt nem kaptad meg, amibe' írtam, hogy ne gyere ide, mer' nem biztonságos. Horváti uramék felhergelték ellened a királt.

GARAI Azér' jöttem, hogy feladjam magamat.

BALÁZS Ne csinálj bolondságot! Próbálok puhítani Károlyt. Várjál még egy-két hónapot, és megkedvel téged!

GARAI Egy angyal vagy, Balázs, egy igazi angyal. Nem csoda, hogy eny-nyire szeretlek. Kár, hogy nemcsak téged szeretlek, hanem valaki más is – akit nem kéne. Vagyis a Jóisten tudja, hogy szeretem-e. Az én koromba’ lehet, hogy ez csak valami... hogy kezdek megbolondulni. Lá-tod, összevissza beszélek – nyilvánvaló, hogy megbolondultam.

BALÁZS Ülünk le, Miklós bátyám, és mondd el, mi van.

GARAI Nem ülhetünk le! Várunk valakit.

BALÁZS Kit?

GARAI Mármint attul még leülhetünk, csak... Tudod, nem azért voltam én levert az elmúlt időszakba, mer minden elveszett. Hanem mer nem találkozhattam övele. *(szünet)* Pedig... mégis mit szeretek én egy ilyen...? Néha olyanokat tesz és mond, hogy szégyellem őt mások előtt. Sőt, talán gyűlölöm is. Micsoda egy... De vajon nem pont ez a jele a szerelemnek? Hogy akkor is őt akarom, amikor gyűlölöm?

BALÁZS A királnét? Könyörgök, Miklós bátyám, ülünk le, és mondj el mindent!

(Kopogtatnak. GARAI az ajtóhoz ugrik, kinyitja. Belép ERZSÉBET, fején csuklyával. Leveszi a csuklyát.)

ERZSÉBET Üdv, Miklós úr!

BALÁZS Királi fenség! Itt, nálunk?

(Beszalad KLÁRA.)

KLÁRA Szűzanyám!

(Mögötte ANNA.)

ANNA Szűzanyám!

ERZSÉBET Ne féljenek.

ANNA Nem félünk, csak megijedtünk. Minek köszönhetjük a megtisztelő hogyismondjákat?

KLÁRA Csak nem összeesküvést szőnek a királ ellen, felség?

ERZSÉBET Nos, ez...

KLÁRA Csak nyugodtan, felség. Mi sose zavarunk, amikor ebbe’ a házba’ összeesküvést szőnek a királ ellen, Miklós úr is megmondhatja.

(ERZSÉBET kérdően Garaira néz.)

GARAI *(zavarban, Erzsébetnek)* Ez egy ilyen belső vicc-féleség.

ANNA Menjünk vissza nem-hallgatózni, mamóca!

(KLÁRA és ANNA kimennek.)

GARAI Van egy terv, Balázs. Ül le, és hallgasd meg.

(ERZSÉBET, GARAI és BALÁZS asztalhoz ülnek.)

ERZSÉBET Luxemburgi Zsigmond levelet küldött Máriának. Azt írja, elindult egy hadsereggel Csehországbul.

BALÁZS A cseh királ seregével?

ERZSÉBET A sajátjával.

BALÁZS Honnan van neki saját serege?

ERZSÉBET Az a nyavalyás elzalogosította a fél Felvidéket, abbul fizeti a zsoldosokat. Azt írja, úgyis királ lesz, hát vegyük úgy, hogy joga volt hozzá.

BALÁZS De minek jön ide sereggel?

ERZSÉBET Azt írja, hogy mivel Miklós úr nem tesz semmit, ő majd eltakarítja Károlyt a trónrul.

BALÁZS Ó! Ez felségeiteknek jó lenne, nem?

ERZSÉBET Nem mindegy, hogy ki csinálja. Ha Zsigmond takarítja el, királlá fogja koronáztatni magát, és az már nem jó.

BALÁZS Több éjszakát végigittam vele – nem rossz gyerek.

GARAI Lehet. De az biztos, hogy ha korona kerül rá, első dolga lesz megszabadulni tőlem és a királnétul.

ERZSÉBET Úgyhogy azelőtt kell lépnünk, mielőtt ideérne.

BALÁZS Mit akarnak lépni?

ERZSÉBET Megírtam Zsigmondnak, hogy támogatjuk, szövetségesei vagyunk, csak siessen, mer' Károly meg akarja öletni Máriát.

BALÁZS *Hogy* akarná? Testvéreként tekint rá!

ERZSÉBET Ezt másoknak nem kell tudni.

GARAI Katonákkal érkeztem ide, Balázs. Holnap feladom magamat, és közlöm Károlyal, hogy egy kis sereget hoztam neki ajándékba.

BALÁZS És akkor hátha nem fogja tömlöcbe vetni, értem.

GARAI Mindegy, ha tömlöcbe vet. Az a lényeg, hogy az ajándékom – a katonáim – bejöhessenek a várba.

ERZSÉBET Aznap estére én a lakosztályomba hívatom Károlyt, hogy megmutassam neki Zsigmond levelét.

BALÁZS Azt akarják, hogy Károly felkészüljön a támadásra?

ERZSÉBET Nem fog felkészülni a támadásra, mer' te is ott leszel a lakosztályba'.

BALÁZS És?

ERZSÉBET Úgyhogy nem fog ő már felkészülni semmire.

(ERZSÉBET és GARAI *Balázst nézi.*)

BALÁZS Nem értem. Mit várnak tőlem? Mit csináljak?

ERZSÉBET Öld meg, Balázs! Öld meg a királt! És neked adom Gimes várát.
(*Szünet*)

KLÁRA *(kintről)* Szűzanyám! Azt mondta, Gímes várát?!

ANNA *(kintről)* Mamóca!

(BALÁZS maga elé bámul.)

ERZSÉBET Csak ilyenkor van egyedül, amikor meglátogat a lakosztályunkba'. Ezér' kell *ott* végrehajtani.

(BALÁZS továbbra is néz maga elé.)

GARAI Tudom, hogy sose volt még ilyen jó dolgod. A királ barátja lettél, ennél feljebb nem kerülhetsz. De ne feledd, hogy Gímes vára...

BALÁZS *(felnéz)* Ha a királ meggyilkolása a cél, akkor mi értelme, hogy Miklós bátyám feladja magát?

GARAI Csak így tudok sereget hozni a várba. Hogy Károly embereit féken tartsuk, amíg megjön Zsigmond.

(Szünet)

BALÁZS Bármi jót is cselekedjek ezután, építsek iskolákat, templomokat, segítsek éhezőket, senki se fogja lemosni énrúlam, hogy megöltem egy királt, aki nem tett semmi rosszat.

ERZSÉBET Nem tett semmi rosszat? Elrabolta a trónt, ami a jányomat illeti meg!

GARAI Az igazságér' teszed, Balázs. Sőt, Károlyt kiátkozta a római pápa is, úgyhogy a kereszténységér' teszed.

BALÁZS Lófaszt teszek én a kereszténységér', Miklós bátyám. Tudom jól, mér' akarják, hogy megtegyem.

GARAI Azt hiszed, jobb vagy mindnyájunknál, ugye?

(BALÁZS lehajtja a fejét.)

GARAI Igazad van. Hozzám képest egy szent vagy. Angyal vagy. És most azt kérem tőled, hogy légy olyan, mint én. Lerántalak énhozzám, egy csúszómászó, egy ocsmány poloskához. Nincsen jogom ilyet kérni egy angyaltul. Kár volt. Nem kellett volna. *(Erzsébetnek)* Menjünk, felség.

BALÁZS *(felemeli a fejét)* Megteszem. Miklós bátyámért bármit megteszek. *(Szünet)* De vajon mit fogok vele elindítani? Mekkora lavina lesz ebből?
Sötét

4.

*A budai vár lovagterme. A teremben egy hosszú asztal étellel-itallal meg-
rakva. Oldalt zenészek játszanak. LACKFI, HORVÁTI, BEBEK – továbbá
más urak és udvarhölgyek – iszogatnak, táncolnak, mint egy házibulin. A
bejáratnál KÓRÓGYI áll.*

KÓRÓGYI II. Károly – Magyarország, Nápol, Szicília és Jeruzsálem királja!

(Belép KÁROLY két testőr kíséretében.)

KÁROLY *(mosolyogva elkiáltja magát)* Jó ez a buli?!

MIND Igeeen!

KÁROLY Biztos, hogy jó ez a buli?!

MIND Igeeen!

KÁROLY Vagy lehetne jobb is ez a buli?!

MIND Neeem!

KÁROLY Akkor idehallgassatok!

(KÁROLY felugrik a trónra, és elénekli a Bella Ciaót, a zenészek kísérik. Utána a többiek megtapsolják, éljenzik. KÁROLY leugrik.)

KÁROLY Köszönöm! Most pedig asztalhoz, barátaim!

(A zene lehalkul, mindenki helyet foglal az asztalnál /csak a tulsó felén ülnek, arccal a közönség felé, akárcsak Leonardo Az utolsó vacsoráján/, kivéve a testőröket, akik a bejárat közelében maradnak.)

KÁROLY *(Kórógyinak)* Corradi!

KÓRÓGYI Kórógyi, felség.

KÁROLY Korrógyi. Hová lett a mi Garai Miklósunk? Egy órája még itt volt.

KÓRÓGYI Elment, hogy bevezényelje az ajándékát a várba.

KÁROLY Helyes. *(Az uraknak)* Látjátok? Micsoda hasznos ajándékot hozott énnekem Garai? Egy kis hadsereget hozott. Ti meg duruzsoltok a fülembé, hogy így meg úgy, el akar engem távolítani.

LACKFI Felség, azt csak Horváti uram duruzsolja, hogy így meg úgy. Én inkább Garai visszafogadását támogatom, Bebek uramnak pedig nincsen határozott álláspontja ebbe' az ügybe'.

BEBEK Meg ne haragudjál, Lackfi uram, de igenis *van* határozott álláspontom ebbe' az ügybe'!

LACKFI És mi a te határozott álláspontod?

BEBEK Történetesen megegyezik a mi bölcs uralkodónkéval.

LACKFI Vagyis?

BEBEK Vagyis a Károlyéval.

LACKFI Jó, de mi az?

BEBEK Egy zseniális királ.

LACKFI Nem *Károly* mi az, hanem a határozott álláspontod!

BEBEK Az én határozott álláspontomat nagyon szépen kifejtette a mi bölcs uralkodónk, jobban kellett volna figyelni.

LACKFI Énnekem te nem mondd meg, hogy mit kellett volna jobban csinálnom! Mi vagyok én?

KÓRÓGYI Egy szolga!

LACKFI (*Kórógyinak*) Tessék?!

(*Belép egy SZOLGA.*)

KÓRÓGYI (*Lackfinak*) Csak bejelentettem, hogy...

(*A SZOLGA odaáll Károly elé, és meghajol.*)

SZOLGA Erzsébet és Mária úrhölgyek hódolattal kérik, hogy felséged látogassa meg őket a lakosztályukba’.

KÁROLY Kedves tőlük. Üzenjük, hogy holnap benézünk.

SZOLGA Nagyon sürgős, felség. Egy levélről van szó, ami Luxemburgi Zsigmondtul jött.

KÁROLY Ó, az ifjú trónkövetelő!

SZOLGA A hölgyek arra kérik felségedet, hogy *most* szíveskedjen megejteni a látogatást.

KÁROLY Hát jó. Bár nem szívesem hagyom itt a bulit... (*Felemelkedik*)
Igazából ők is hivatalosak volnának, csak hát az ellentétek... Fenébe az ellentétekkel! (*Visszaül*) Báró urak! Szeretnénk, ha elmúlna a harag a szívetekbül. Képesek lesztek együtt mulatni az exkirálnéval és Garaival, ha idehívjuk őket?

HORVÁTI Idehívni, felség? Énszerintem életbe’ se kellett volna hagyni őket.

LACKFI Ezt pont te mondod, Horváti uram? Te, akit életbe’ hagytam, amikor részt vett a Horváti-lázadásba’?

HORVÁTI Az a lázadás a mostani rendszer érdekében történt, és nem *részt vettem* benne, hanem én vezettem.

LACKFI János testvér vezette.

HORVÁTI János testvér találta ki, de én vezettem!

LACKFI Ő vezette.

HORVÁTI Én vezettem!

LACKFI Ő vezette!

HORVÁTI Akkor mér’ hívják Horváti-lázadásnak, ha ő vezette?!

LACKFI Mer’ két fivéred is részt vett a lázadásba’, így több volt benne a Horváti, mint ahány János testvér.

HORVÁTI Ez a leghülyébb érv, amit valaha lázadások nevével kapcsolatba’ hallottam! Tán a Koppány-lázadást is azért hívják így, mer’ sok volt benne a Koppány?

LACKFI Igen, a végére négy is volt belőle!

(*HORVÁTI dühösen felugrik.*)

HORVÁTI *Belőled* van túl sok, Lackfi uram!

(*LACKFI is felugrik.*)

KÁROLY Elég már! Nem csoda, hogy nem bírtok másokat elviselni a buliba',
ha még egymást se bírjátok elviselni! MÉR' nem tudtok békébe' lenni?!
(LACKFI és HORVÁTI egymásra néz, majd vissza Károlyra.)

HORVÁTI De mér' kell békébe' lenni, felség?

KÁROLY Hogyhogy mér'? Hogy végre jól éreztétek magatokat!

LACKFI De felség... mi így érezzük jól magunkat.

HORVÁTI Ha abba akarnánk hagyni a viszályt... abbahagynánk. Nem igaz,
Lackfi uram?

LACKFI Valószínű.

KÁROLY (Bebeknek) Te is így látod, Imre úr?

BEBEK Pontosan így, ahogy felséged is látja.

KÓRÓGYI Garai Miklós úr!

(Belép GARAI.)

GARAI Az ajándék készen áll, felség.

KÁROLY Köszönjük! Gyere, ülj te is közénk! (A szolgának) Te pedig mondd
meg Erzsébetnek és Máriának, hogy hozzák ide azonnal a levelet!

(GARAI elindulna az asztal felé, de ezt hallva megtorpan.)

KÁROLY (körülnéz) Balázs úr hol van?

SZOLGA Őt is a hölgyek lakosztályába' láttam, felség.

KÁROLY Szólj neki, hogy hívatjuk!

(A szolga meghajol, kisért.)

KÁROLY Most pedig egyetek, igyatok, barátaim!

(Az asztaltársaság neki lát az evésnek.)

GARAI Felség, azt a levelet inkább... Milyen levélről is van szó, ha szabad...?

KÁROLY Luxemburgi Zsigmond küldte.

GARAI Akkor énszerintem tanácsos lenne a hölgyek lakosztályába' elolvasni.

KÁROLY MÉR'?

(Szünet)

GARAI Mer', ha a hölgyek odahívták felségedet... biztos jó okuk volt rá.

KÁROLY Igen, hogy ne találkozzanak az urakkal. De ennek a rossz viszony-
nak véget fogok én vetni. A béke országa lesz ez.

GARAI Nem hinném, hogy ezér' hívták oda felségedet.

KÁROLY Akkor mér' hívták oda felségemet?

GARAI Énszerintem a levél tartalma miatt.

KÁROLY Mit tudsz te arról a levélről?

GARAI Én? Semmit, felség. Csak feltételezem. Hogy nem szerelmes levél-
ről van szó, hanem államügyekről.

KÁROLY Egyetértünk. Alig várom, hogy idehozzák, és elolvassam.

GARAI Lehet, hogy egy közelgő veszélyről szól, úgyszólván nem itt kéne elolvasni.

KÁROLY Nem mindegy, hogy itt értesülök egy közelgő veszélyről vagy két szobával arrébb?

GARAI Rossz ötlet egy titkos levelet így, mindenki előtt...

KÁROLY *Csak* el tudom olvasni úgy, hogy mások ne kukkantsanak bele!

GARAI Mégiscsak biztonságosabb volna a lakosztályba', intrikáktól távol, örök nyugalomba'...

KÁROLY Szerintem meg itt volna jobb elolvasni.

GARAI Szerintem a lakosztályba', ugyanis...

KÁROLY Szerintem meg...! Francba már! Csak két hónapja vagyok itt, de máris úgy viselkedek, mint ti!

KÓRÓGYI Forgách Balázs – királi pohárnokmester!

(Belép BALÁZS.)

KÓRÓGYI Kotrománics Erzsébet... öö... asszony és Anjou Mária kisasszony!

(Belép ERZSÉBET, kezében levél. Mellette MÁRIA, aki fehér menyasszonyi ruhát visel. Várja Zsigmond érkezését.)

KÁROLY *(Garainak)* Megoldódott. *(A hölgyeknek)* Boldog vagyok, hogy eljöttetek! Csak nem esküvő lesz, drága húgom?

(MÁRIA lesüti a fejét.)

KÁROLY A jelenlévőket arra kérem, bánjanak tisztelettel Erzsébet asszonnyal, akárha saját rokonuk lenne! Nem az anyósuk, hanem egy másik.

(Erzsébetnek) Drága néném, kérem szépen azt a levelet!

(ERZSÉBET odaviszi a levelet Károlynak. KÁROLY olvasni kezdi.)

BALÁZS *(Garainak)* Mi legyen?

GARAI Itt kell megtenned.

BALÁZS Mi? Őrülség.

GARAI Zsigmond bármikor ideérhet. Nincs több esélyünk.

BALÁZS Sokan vannak, túl veszélyes!

GARAI A testőröket elintézem én. Menj mögé, és tedd meg! Most!

(Meglódítja Balázst. BALÁZS elindul. KÁROLY ezalatt befejezi a levél olvasását, és leteszi az asztalra.)

KÁROLY Értem most már a menyasszonyi ruhát. Ezer szerencse, hogy épp az imént kaptam ajándékba egy hadsereget. Garai Miklós úr! Hogyan hálálhatnánk meg jóindulatodat? Megvan, hisz épp megüresedett a hely: legyél Horvátország bánja!

GARAI Köszönöm, felség.

KÁROLY Barátaim, ha jóllaktatok, mindenki doboltassa össze a seregét! Meg kell védenünk a királságot Luxemburgi Zsigmondtul.

BEBEK Igenis, felség!

GARAI *(a foga között, Balázs felé)* Siessél már!

KÁROLY Bebek Imre úr! Mivel egyetértünk mindenbe', és hűséged példátlan, megkapod tőlünk Gönc várát.

BEBEK Köszönöm, felség! Gönc? Az hol van? Sajnos nem Horvátországba', ugye?

(Ezalatt BALÁZS Károly mögé kerül, és előhúzza a kardját. A többiek nem veszik észre, csak GARAI, ERZSÉBET és MÁRIA látja.)

GARAI *(a foga között)* Gyorsabban, te csiga!

KÁROLY Jut eszembe! Régóta akartam már ezt: baráti támogatásáér' hálából a nemes szívű Forgách Balázs úr megkapja tőlünk Gimes várát!

(BALÁZS megtorpan. ERZSÉBET és GARAI lefágnak.)

KÁROLY Hol vagy, Balázs?

(BALÁZS mély levegőt vesz. Felemeli a kardját, hogy lecsapjon Károlyra.)

MÁRIA Balázs, ne!!!

(KÁROLY észreveszi, és félreugrik. Balázs kardja az asztalra csap.)

KÁROLY Mit csinálsz, barátom?!

BALÁZS Meg kell tennem, felség.

(Az asztalnál ülők felugrálnak, HORVÁTI kést ragad. KÁROLY előrántja a kardját, és vívni kezd Balázssal. A két testőr oda akar rohanni, de GARAI megállítja őket. Erősebb és ügyesebb náluk, két mozdulattól elvágja a torkukat. BEBEK, LACKFI, KÓRÓGYI, valamint a többi urak és udvarhölgyek sikoltozva kisértnek. MÁRIA sírva fakad.)

LACKFI *(kifelé menet)* Katonákat! Hol vannak a katonák?!

(Vívás közben BALÁZS kardja lesújt a király fejére. KÁROLY elejti a kardját, arcát elönti a vér. Fél szemére megvakulva elindul csoszogva a kijárat felé. Balázs tekintetével követi. ERZSÉBET a véres király látványától elájul.

HORVÁTI, akit eddig akadályoztak a kifelé siető urak és udvarhölgyek, odaér Balázshoz, és háromszor beledöfi a kését. GARAI odarohan Horvátihoz, de HORVÁTI megkerüli az asztalt, és kimenekül. GARAI a bejáratig követi, majd visszafordul Balázshoz. KÁROLY összerogy és Erzsébet mellé dől. BALÁZS ájultan melléjük zuhan. GARAI odaveti magát, megpróbálja éleszteni őket. Már csak MÁRIA áll a teremben, sírdogálva. KÁROLY, BALÁZS és ERZSÉBET vértócsában fekszenek a földön, GARAI mellettük ül, Balázs fejét az ölében nyugtatva.

Betoppan ZSIGMOND díszes vőlegényi öltözékben, katonák kíséretében. Máriára mosolyog, majd csodálkozva körülnéz.)
ZSIGMOND Mit műveltél itt, kicsim?
Sötét

5.

Egy templom belseje. KLÁRA és ANNA imádkoznak. Kisírt szemekkel, elgyötörtén. Belép LACKFI. A nők észreveszik, és óvatosan félrevonulnak: megbújnak hátul a sötétben, egy padban. LACKFI előre jön, leül a legelső padra. Belép HORVÁTI, ő is előre jön, és leül LACKFI mellé a padra. Komoran néznek maguk elé.

LACKFI Hova jutott ez az ország...

HORVÁTI *(bólint)* Hatalomér' bármit lehet most már.

LACKFI Semmitül se riadnak ezek vissza.

HORVÁTI Semmitül. Hogy így végezze a szegény kis Károly...

LACKFI Tanulság ez mindenki számára.

HORVÁTI Az. Életlecke.

LACKFI Az ember él, küzd, tervezget, aztán egy szép nap fejbe basszák egy karddal. A végzetét el nem kerülheti senki.

HORVÁTI Senki. A karddal való fejbe baszások előtt mindnyájan egyenlők vagyunk.

(Szünet)

LACKFI Csak nem egyetértünk mi most, Horváti uram?

HORVÁTI Nagyon úgy fest, Lackfi uram. Lehet, hogy országvezetési kérdésekbe' vita van, de élet meg halál dolgába' néha egyetérthetünk.

LACKFI Nem rossz érzés egyetérteni ilyen dolgokba'.

HORVÁTI Így vagyok evvel én is.

LACKFI Abba' is egyetértünk, hogy egy királyilkost nem szabad életbe' hagyni?

HORVÁTI Ebbe' *különösen* egyetértünk! Hisz én voltam, aki megpróbáltam nem életbe' hagyni a királyilkost.

LACKFI Hát... elég szarul próbáltad nem életbe' hagyni.

HORVÁTI Igen?

LACKFI Igen, Forgách Balázs most is életbe' van.

HORVÁTI Legalább megpróbáltam őt nem életbe' hagyni, és nem menekültem el gyáván, mint egyesek!

LACKFI Kire célszol, Horváti uram?!

HORVÁTI Azokra, akik elmenekültek, ahelyett, hogy leszúrták volna a királyilkost – akármilyen szarul!

LACKFI Nem *elmenekültem*, hanem katonákér' siettem!

HORVÁTI Akkor hogyhogy nem láttalak én katonákkal visszajönni, Lackfi uram?!

LACKFI Úgy, hogy az összeset lefegyverezték Garai katonái!
(*Belép GARAI.*)

GARAI Hívattatok, urak, itt vagyok!

HORVÁTI Hívattunk, mer' tudni akarjuk, mi a szándékod, s azt akarjuk, hogy a szemünkbe mondjad.

GARAI Ehhez mér' kell egy templomba' találkozni?

LACKFI Mer' egy templomba' még te se mernél fegyvert használni.

GARAI Mér' akarnék én fegyvert...

HORVÁTI Te csak ne védekezzél! Mindenki tudja, mi az igazság.

GARAI Mi az igazság?

LACKFI Az, hogy Forgách Balázssal együtt kiterveltétek és végrehajtottátok a királ meggyilkolását.

HORVÁTI És ezer' lakolni fogtok.

GARAI Mirül beszéltek? Bármire megesküszök, hogy nincsen közöm a királ meggyilkolásához.

HORVÁTI Pfff. Nincsen közöd?

GARAI Károly visszafogadott az udvarba, és kinevezett horvát bánná. Álmodni se tudnék jobb sorsot. Mi okom lett volna megölni?

LACKFI Ebbe' van valami, Horváti uram.

GARAI Balázs tervelte ki az egészet. Egyedül cselekedett.

HORVÁTI És neki mi oka volt megölni a királt?

GARAI Az, hogy így akarta Máriát visszajuttatni a trónra. Mer' titkon szerelmes Máriába.

LACKFI Ez igaz?!

GARAI Nem vettétek észre, mennyi időt tölt vele?

LACKFI Van ez a sakk-matt játék, azt szokták ők játszani.

GARAI Aha. És tudod, mit jelent a „sakk-matt” arabusul?

LACKFI Mit?

GARAI „A királ halott.” Ezt jelenti. Szerinted véletlen?
(*Szünet*)

HORVÁTI Akkor mér' kaszáltad le a testőröket, Garai uram?

GARAI Balázs lefizetett emberei voltak ők, a királ ellen indultak volna, de megállítottam őket.

LACKFI És a katonáid? Mér' támadtak a mieinkre?
 GARAI Félreértés volt, csak Károlyt akarták védeni. Azt hitték a ti katonáitokra, hogy Balázs katonái.
 HORVÁTI Ha ez tényleg így van...
 GARAI Az összes szentekre esküszök, hogy így van! Jó keresztény magyar ember vagyok – sose hazudok!
 HORVÁTI Ha ez tényleg így van, akkor bizonyára egyetértesz, hogy Forgách Balázsnak meg kell halnia.
 GARAI Persze hogy egyetérték!
 HORVÁTI Mostani állapotába' megváltás volna neki a halál. De amint felépült – a te személyes kérésedre – nyilvánosan ki lesz végezve. Világos? Ha ez megtörténik, tudni fogjuk, hogy igazat beszéltél, és minden el lesz felejtve. De ha nem... Forrong a Délvidék Károly halála miatt. Ígérem, hogy személyesen fogom vezetni őket Mária ellen.
 LACKFI János testvérrrel együtt.
 HORVÁTI János testvérrrel együtt, hogy Lackfi uram is örüljön.
 GARAI Köszönöm, hogy ily kicsiny árat kértek a békéért'. Bárcsak én is ennyire nemes lelkű volnék, mint ti.
 LACKFI Akkor megegyeztünk?
 GARAI Természetes. Amint Forgách Balázs felgyógyult, ki fogjuk végeztetni.
(Hátul, lebújva a padok mögé:)
 KLÁRA *(suttogva)* Szűzanyám...
 ANNA *(suttogva)* Szűzanyám...
Sötét

6.

A székesfehérvári bazilikában. MÁRIA és ZSIGMOND két egymás melletti trónon ülnek esküvői ruhában. Pár lépéssel előttük DEMETER áll. Jelen van GARAI, ERZSÉBET, BEBEK, LACKFI, HORVÁTI, valamint más hölgyek és urak.
 DEMETER *(az urakhoz, szónokolva)* Most, hogy az ország megszabadult a trónbitorló Durazzói Károlytól... aki kapzsi indulat által vezérelve megszállta az országot... majd a felséges királynőket gonosz módon megkívánta fojtatni... ám a hűséges Forgách Balázs pohárnokmester, megneszelve az istentelen tervet, a hölgyeket megmentette... ebből kifolyólag az említett Károly – uralkodása 39-ik napján – kilehelte az ő bűnös lelkét... az említett Balázs pedig az ő említett tevékenysége során említésre méltó sebeket szerzett... így életbe' maradása ma is kétesélyes... de

hála neki, most végre egybekelhetett e szép ifjú pár... melynek mindkét tagjai a trónon csücsülnek... adódik a kérdés: ki fog akkor itt uralkodni?

ERZSÉBET Hadd tisztázzam én ezt a kérdést. Magyarország királja: Mária.

DEMETER Értem. De ki fog uralkodni?

ERZSÉBET Magyarország királja Mária! Pont!

ZSIGMOND Vessző inkább, nem? Persze, Mária a főnök, de szerintem én is belepofázok dolgokba.

ERZSÉBET Urak! Szeretnétek, hogy Magyarország sorsába belepofázzon valaki, akinek nincs joga hozzá?

ZSIGMOND Mér' nincs jogom? Királ vagyok.

ERZSÉBET Mióta vagy te királ?

ZSIGMOND Én vagyok Mária férje.

ERZSÉBET Igen, ennyi vagy. A királ férje.

ZSIGMOND Oké, szótári forma szerint nem vagyok királ. *(Halkan)* Faszér' kell szórszálat hasogatni. *(Hangosan)* Nevezetek akkor társuralkodónak!

ERZSÉBET Társ...? Urak, segítsetek: mi az a társuralkodó?

(Az egybegyűltek vonogatják a vállukat, morgolódnak.)

ERZSÉBET János úr, hallottál már társuralkodórul?

HORVÁTI Nem, felség.

ZSIGMOND Mér', a drezdai stollenről hallottál? Attul még finom!

ERZSÉBET Érsek úr, ült valaha magyar trónon társuralkodó?

DEMETER Én nem koronáztam egyet se.

ERZSÉBET Magyarországnak van már törvényes uralkodója. Akartok mel-
lé még egy másikat is, urak? Egy olyat, akit senki meg nem választott?

TÖMEG *(kivéve Lackfit)* Nem. Nem akarunk.

(ERZSÉBET Zsigmond felé fordul, és széttárja a kezét.)

ZSIGMOND De mama... Azt írtad énnekem, hogy támogatsz. Azt hittem, végre megkedveltél. Úgy jöttem ide, abba' a hitbe', hogy te is szeretnéd, hogy uralkodjak.

ERZSÉBET Sajnálom, de nem azér' halt meg Károly, hogy te uralkodjál.

ZSIGMOND Évvel meg mit akarsz mondani?

GARAI Felség, inkább ne most...

ERZSÉBET Azt, hogy ha te taszítottad volna le Károlyt a trónról, akkor át-
vehetted volna a helyét. De mivel másképpen alakult, hát mindenki foly-
tassa azt, amihez ért: Mária meg én az uralkodást, te pedig a részeges-
kedést.

ZSIGMOND Azt mondod, te értesz az uralkodáshoz?

ERZSÉBET Ez eddig egész jól elkormányoztam az országot, nem így gondolod?

ZSIGMOND Én abszolút így gondolom. De vajon más is? Mer' végül is hagytad elszakadni Lengyelországot, mama. Nem, urak? Egyik pillanatba' Magyarország ekkora volt, (*Mutatja*) most meg ekkorka. Hála a mamának. Aztán hagytad, hogy Hedvig jányodat hozzáadják egy pogány litvánhoz, aki tegnap még kecskéket áldozott a mennydörgés istenének...

ERZSÉBET Azóta megkeresztelkedett!

ZSIGMOND Engem meg elküldtél Lengyelországba háborúzni anélkül, hogy a tanács jóváhagyását kérte volna.

GARAI Honvédő háborút nem kell megszavaztatni.

ZSIGMOND Urak, miféle honvédő háború az, amihez egy másik országba kell menni?

GARAI A lengyel herceg fellázadt ellenünk.

ZSIGMOND Ellenünk? Kicsit rendetlenkedett egy olyan országba, ami nem volt a miénk többé.

GARAI El akarta rabolni Hedviget! Nem tehetettünk mást.

ZSIGMOND Lehet. Nem tudom. Én csak azt mondom, hogy a királné elküldte a seregeinket *a ti pénzetekből*, urak, háborúzni egy olyan ügyér, amihez semmi közünk, egy olyan országba, amelyikhez semmi közünk, ebből egy kecskeáldozó királ nyert a legtöbbet, Magyarországnak meg kurvára nem lett az egészből semmi haszna. Ez jó uralkodóra vall?

ERZSÉBET Elferdítet a valóságot!

ZSIGMOND Nem azt mondom, hogy rosszul csináltad, mama! Honnan tudhatnám? Hisz én csak a részegséghez értek. Hanem döntsék el az urak, akik bölcsőbbek énnálam. (*az urak felé fordulva*) Kibe bíztok ti? Abba, aki fölösleges háborúba öli a pénzeteket, vagy abba, aki még egy ilyen fölösleges háborúba is győzelemre tudja vinni az országot? Mer én ott harcoltam és győztem! És bármi veszély jön Magyarországra, ismét harcolni és győzni fogok! (*szünet*) Nem kérem, hogy koronázzatok meg. Csak azt kérem, hogy bízzatok bennem: fogadjatok el uralkodónak. (*szünet*) Bízol bennem, István úr?

LACKFI Lajos királ téged választott, ez énnekem elég. Támogatlak.

ZSIGMOND Imre úr? Támogatsz?

BEBEK Őszintén megmondom, Károly királt én ki nem állhattam, soha egyetérteni énvelem nem bírt, így aztán fel se merült, hogy őt támogassam.

ZSIGMOND És nálam felmerül?

BEBEK Fel. Ség.

ZSIGMOND És mi a válaszod?

BEBEK Az a kérdéstül függ.

ZSIGMOND Énmeltem állsz vagy a mama mellett?!

BEBEK Igen.

(Szünet)

ZSIGMOND Jó. Demeter érsek? Támogatsz?

DEMETER Száztíz százalékgig.

ZSIGMOND Miklós úr?

(Szünet. GARAI sóhajt, és Mária felé fordul.)

GARAI Engedelmeskedni fogok a királnő akaratának.

(MÁRIA lassan felemelkedik, és végignézi a jelenlévőkön.)

MÁRIA Amit szeretett férjem mond, azt úgy vegyétek, mintha én mondanám! Tekintsetek rá úgy, mintha én volnék ő és ő volna én! És ha távol vagyok az udvartul, minden hatalom, ami engem megillet, szálljon órá! *(Szünet)* Szeretett édesanyámnak pedig, aki mindmáig fáradhatatlanul dolgozott Magyarország jobbításán, köszönjük meg eddigi szolgálatait, és kívánjunk neki jó utat...

ERZSÉBET Mária!

MÁRIA ...örökös lakhelyére, Zára városába, ahol végre senki se lesz veszélybe' az ő jelenléte által, és ahová személyesen fogjuk elkísérni, hogy meggyőződjünk jó sorsárul. *(Visszaül a trónra.)*

(ERZSÉBET egy templomi padra roskad.)

ZSIGMOND Szuper. Akkor holnaptul elkezdek belepofázni dolgokba. Most folytassuk az ünnepséget a vár' vagy hol, nem igaz, érsek úr?

DEMETER Milyen ünnepséget?

ZSIGMOND Egybekelésemet kicsiszívemmel.

DEMETER Hogyne. Hogyne. Menjünk Isten hírével!

(DEMETER megindul a kijárat felé. ZSIGMOND kézen fogja MÁRIÁT, és követik az érseket. Mögöttük jönnek a többiek. Mindenki elhagyja a templomot, kivéve GARAI-t és a padon ülő ERZSÉBET-et.)

ERZSÉBET Nem értünk el semmit se. Károly halálával. Ugyanúgy bekövetkezett, amitül tartottunk.

GARAI Felségednek nem kellett volna belemennie a vitába.

ERZSÉBET Szóval én vagyok a hibás!

GARAI Nem ezt mond...

ERZSÉBET Azér' jutottunk ide, mer' helyre akartam tenni Zsigmondot?!

GARAI Nem ezt mond...

ERZSÉBET És nem azért, mer' te a jányomat állásfoglalásra készítetted?

GARAI Azt hittem, hogy az édesanyját fogja...

ERZSÉBET Azt hitted! Nem azt-hivésekre volt szükségem, hanem segítségre!

GARAI Sajnálom, én megprób...

ERZSÉBET Sajnálhatod is! Számúzve leszek örökre! Miattad!

GARAI Igen, de Zárába, felség.

ERZSÉBET Mi a kurva életet jelent, hogy „igen, de Zárába”?!

GARAI Felséged szereti Zárát, nem?

ERZSÉBET Nem mindegy az?! Ha tilos elhagyni, az Édenkert is csak egy börtön!

GARAI Felség, jobb lenne, ha ezt... ha nem veszekednénk, mer'... én legalábbis... én felségedet... Úgy értem, ami bennünket összeköt, az...

(ERZSÉBET felemelkedik.)

ERZSÉBET Mi lett belőled, Garai Miklós! *(Szünet)* Megyek pakolni.

(Elindul a kijárat felé.)

GARAI Engedje meg felséged, hogy elkísérjem Zárába, és ezt a helyzetet az előnyünkre fordítsam!

(ERZSÉBET megáll.)

GARAI Nem a szokott úton mennénk, hanem Garának. Gara várába hívatnám felséged unokafivérét, Tvrtko királt, és tárgyalóasztalhoz ülnénk.

ERZSÉBET Azok után, amit tett?

GARAI Ha a Délvidéket ellenünk tudta hangolni, akkor mellénk is tudja állítani. Szövetséget kötnénk vele, és meggyőznénk őt. Mi ketten. Mint a régi szép...

ERZSÉBET Nem látom, hol válik ez előnyömre.

GARAI Felségedet visszafogadnák az udvarba, mer' evvel a tárgyalással megakadályozna egy belháborút.

ERZSÉBET Én? Milyen belháborút?

GARAI Horváti uram ígéretet tett, hogy a Délvidéket megindítja Mária ellen, ha Károly gyilkosát életbe' hagyjuk. Ha viszont a Délvidék mellettünk áll, akkor ezt nem fogja tudni véghezvinni.

ERZSÉBET Jól értem, hogy akkor is megakadályoznám a belháborút, ha megöletném Forgách Balázst?

GARAI Igen, felség.

ERZSÉBET Tehát megmaradnának a régi kiváltságaim, szabad lennék, boldog lennék, mindössze Balázst kéne kivégeztetni.

GARAI Igen, felség.

ERZSÉBET És te ezt megpróbáltad eltitkolni.

GARAI De... sikerült?

ERZSÉBET Miklós úr...

GARAI Meg fogom szöktetni! *(Szünet)* Amint egy kicsit felépült, Balázst én Lengyelországba szöktetem a családjával együtt. Erről nem alkuszok!
(Szünet. ERZSÉBET elmosolyodik.)

ERZSÉBET Jól van. Leutazunk Garába, magunk mellé állítjuk a Délvidéket. Majd visszatérünk, és megszabadulunk Zsigmondtul.

GARAI Már mint úgy, ahogy Károlytul?

ERZSÉBET És megszabadulunk a Horvátiaktul, meg a Lackfiaktul, meg mindenkitül, aki nem a barátunk! Eljött végre a mi időnk, Miklós úr.

GARAI Eddig is a mi időnk volt, felség.

ERZSÉBET Nem eléggé. Te is látod: ezekkel képtelenség... Én csak a jányomat akarom segíteni az uralkodásba'. Ennyit akarok. Az ország javát. Meg a jányomét, hogy a saját lábán tudjon állani. De ezek, mint valami darazsak, egyre jönnek és... Nem lehet tőlük uralkodni. Árulók. Igen. Aki ellenünk van, az a hazáját árulja el. Meg fogom mutatni nekik. Meg fogják látni, hogyan kormányoz valaki, aki igazán szereti ezt a kurva országot!

Sötét

7.

A nápolyi Castel Nuovo trónterme. MARGIT a trónon ül, előtte áll PALISNAI. A falnál testőrök, a bejáratnál CORRADI.

MARGIT Gyűlölöm őket, Fra Giovanni, tiszta szívemből gyűlölöm, de értsd meg, nem adhatok neked sereget!

PALISNAI De miért nem, felség? A délvidéki urak seregei is mellénk állnának.

MARGIT Mondtam már, Fra Giovanni, nem akarok háborúzni Magyarországgal!

PALISNAI Felséged fia, László lehetne a magyar király.

MARGIT Még csak az hiányzik!

PALISNAI Ő a jogos trónörökös!

MARGIT Szó sem lehet róla!

PALISNAI Mi értelme volt akkor egy magyar királyról elnevezni őt?

MARGIT Ha megölik, amint hozzáér a trónhoz, mit számít, hogy egy magyar királyról vagy egy magyar vizsláról van elnevezve?! Nem, Fra

Giovanni, nem fogom vágóhídra küldeni László fiamat; nem vagyok idióta, mint szegény Carlo. Ő azt hitte, hogy Magyarország egy kincsbánya. Pedig Magyarország egy vágóhíd, Fra Giovanni, csak sokkal több benne a marha!

(Szünet)

PALISNAI Álomban Carlo király gyilkosai halottak voltak. Levágott fejeket láttam, véres tetemeteket. Ez egy jel, felség.

MARGIT Annak a jele, hogy kezdesz megbolondulni. Ide figyelj! Mindenél jobban szeretném, hogy Carlo gyilkosai megbűnhődjenek, de Magyarország nagy, Nápoly meg kicsi: szétmorzsolnának, mint egy darab parmigianót. Úgyhogy ezt a témát befejeztük! Corradi, küldd be a következőt!

CORRADI Klára asszony és Anna asszony!

(Belép ANNA és KLÁRA. Anna a hetedik hónapban van.)

PALISNAI *(meglepődik)* Forgáchék? Ugye ti vagytok Forgáchék?

MARGIT Hogy kik vagytok ti?

KLÁRA Forgáchék, felség.

MARGIT Nagyszerű. Forgáchék. Úgy látszik, énrajtam kívül ez mindenkinek evidens. Mit kell rúlatok tudni, Forgáchék?

ANNA Hogy az én férjem ölte le a felséged férjét.

(MARGIT talpra ugrik. A testőrök odasietnek, és Annákra szegeznek a fegyvereiket.)

KLÁRA Szűzanyám! Felség, a menyem állapotos, úgyhogy nem tesz jót neki, ha kardélre hányják.

MARGIT Hogy mertek elém kerülni?

ANNA Nem mi vagyunk a gyilkosok, felség.

KLÁRA Közünk sincsen az egészhez, felség. Mióta az én drága uram meghott, azóta gyilkossághoz énnekem közöm nem vót. *(Elpityeredik)* Nincs egy korty bora felségednek?

MARGIT Csend legyen! *(Annának)* Mér' jöttetek?

ANNA Hogy a valódi tettesekről beszéljünk. Akik miatt ez a gyilkosság a férjem életébe került.

MARGIT Az én férjemnek került ez a gyilkosság az életébe.

ANNA A felséged férjét gyilkolta le az én férjem, igaz, de ez az életébe került.

MARGIT Egy gyilkosság nem annak szokott az életébe kerülni, akit legyilkolnak?

ANNA De igen, de ez most az én férjemre is érvényes!

MARGIT Ő is legyilkolódott azon a vacsorán?

ANNA Nem, ott csak leszúrták, de túlélte.
MARGIT Akkor legyilkolt férjek tekintetébe' 1:0 a javamra! Nem értem, mi-
ket hordol össze.
KLÁRA Felség, a fiam legyilkolta Károlyt. De akik megbízták evvel, azok
most ki fogják őt végezni.
MARGIT Á, értem. Helyes. Azt kapja, amit érdemel.
(Visszaül a trónra.)
KLÁRA Felséged nem akar bosszút állani azokon, akik megbízták a fiamat
a királ legyilkolásával?
MARGIT Kik voltak a megbízók?
ANNA Garai Miklós úr meg Erzsébet királyné.
PALISNAI Tudtam! De mennyire biztos ez?
KLÁRA Hallottuk őket, amikor összeesküdtek.
ANNA És tudjuk, miként lehetne bosszút állani.
PALISNAI Felség, miattuk történt minden baj Lajos halála óta! Én segítek
bosszút állni, ha felséged ad mellém...
*(MARGIT csendet int az ujjával, PALISNAI elhallgat. Margit gondolkodik,
majd int a testőröknek, akik erre visszamennek a helyükre.)*
MARGIT *(Annáéknak)* Csupa fül vagyok.
ANNA A férjemet titokba' meglátogatta a betegágyánál Garai Miklós úr.
KLÁRA Nagyon örült szegény fiam a látogatásnak. Nem árultuk el neki, hogy
ki fogják végezni.
MARGIT Gondoljátok, hogy nem fogja észrevenni?
ANNA Miklós úr távozása után Balázs – a férjem – elmondta minékünk,
amit beszéltek: hogy Miklós úr és Erzsébet két hét múlva megszállnak
Garába'.
KLÁRA Kicsiny kísérettel, pár tucat katonával.
ANNA Van Gara alatt egy erdő, felség. Ott kéne.
KLÁRA Igen, mielőtt Garába érnek, felség. Ott kéne.
MARGIT Mit kéne ott?
ANNA Szemüket kivájni, felség!
KLÁRA Körmüket letépní!
ANNA Torkukat átharapni!
KLÁRA Fejüket levágni!
MARGIT Szűzanyám!
(Szünet. MARGIT egy darabig nézi a két nőt, majd Palisnaihoz fordul.
MARGIT Fra Giovanni? Hány katonára van szükség?
Sötét

8.

Gara várának közelében egy erdő szélén. ERZSÉBET és MÁRIA hintóban ülnek. A hintó mellett GARAI és néhány katona. GARAI nyakában a Nesztától kapott sál.

ERZSÉBET MÉR' álltunk meg?

GARAI Közeleg valaki.

(Lódobogás hallatszik, majd elbalkul. Két katona kiszalad a dobogás irányába. Kisvártatva visszatérnek, támogatva a félájult BALÁZSt.)

MÁRIA Balázs!

(GARAI odaugrik BALÁZShoz, és a karjába veszi.)

GARAI Mi a fenét csinálsz itt?! MÉR' nem vagy Lengyelországba?!

BALÁZS *(kifulladásra)* Figyelmeztetn... Fordulj...

GARAI Mi?

BALÁZS Édesanyám és Anna... nem tudták, hogy megszőktetsz... Ne haragudj rájuk... Katonák várokoznak... erdőbe'... Ne haragudj...

GARAI *(a katonáknak)* Visszafordulunk! Vissza! Vissza! *(Észrevesz valamit a fák között)* Késő. *(Előhúzza a kardját)* Nem kellett volna idejönnöd, Balázs.

(Belöki BALÁZSt a hintóba. Nápolyi és horvát katonák törnek rájuk, élükön PALISNAI és HORVÁTI. Harcolni kezdenek a királyi katonákkal. GARAI védi a hintót, minden katonát leszúr, aki a közelébe kerül. BALÁZS viszont túl gyenge, képtelen megvédeni magát, a másik oldalon kirángatják a hintóból, és elvonszolják. GARAI üvölt utána. Egy katona ekkor elkapja Garai sálját, míg egy másik kirántja alóla a lábát. GARAI hasra esik. HORVÁTI és PALISNAI a sáljától fogva hurcolják hátra, a fák közé.

A királyi katonák holtan hevernek szanaszét. MÁRIA és ERZSÉBET összeölelkezve sírnak a hintóban.

HORVÁTI visszatér Garai /kivájt szemű/ levágott fejével. *A hintó ajtajára könyököl, és a levágott fejet Erzsébet ölébe helyezi.)*

ERZSÉBET *(reszketve)* Könyörülj, uram... Könyörülj... Könyörülj... Könyörülj...

(Visszatér PALISNAI is, kezében Balázs (kivájt szemű) levágott fejével. Fel lép a hintóra, leül a királynővel szemben, és rájuk mosolyog.)

Sötét

9.

A sötétben megjelenik DEMETER érsek, és a közönség elé áll.

DEMETER *(a közönséghez, szónokolva)* Most, hogy Garai Miklós úrral megtörtént ez a kellemetlenség... továbbá a királyilkos Forgách Balázs is olyan állapotba került, hogy több királt legyilkolni már nem tud... a két királnőt pedig Horváti János láncre verve Novigrád várába vetette – ami egy csodás kis adriai öböl partján áll, mindenkinek ajánlom, aki szabadlábban van –, így az ország királ nélkül maradt... ráadásul a Szent Adalbert székesegyház tetőzetét még mindig nem sikerült kijavítani... adódik a kérdés: mi lesz velünk?

(A következő szereplők sorban egymás után előre jönnek.)

MÁRIA *(karján Hedviggel)* Hedvig a lengyelek szeretett királynője lesz, a szegények és elesettek gyámolítója, aki segít keresztény hitre téríteni a litván népet. Hatszáz évvel később ezekér' II. János Pál pápa szentté avatja. Egyetlen jánygyermeket szül, de a kicsi nem éli túl, és Hedviget is elviszi a gyermekági láz. Az egyezés szerint ekkor nekem kéne átvennem a lengyel trónt, így ismét egyesülhetne Magyarország Lengyelországgal – ám én akkor már nem élek.

PALISNAI Garai Miklós és Forgách Balázs fejét eljuttatom a nápoli királynénak, majd további lázadásokat fogok vezetni a Délvidéken. Váratok ostromlok, rajtaütéseket szervezek, olykor menekülök, máskor előlem menekülnek. Négy esztendővel később egy csatába' megsebesül a csípőm, és belehalok a sérülésbe.

MARGIT Garaiék fejét kiállítatom a nápolyi piactéren. Carlót huszonhat évvel élem túl, de nem megyek többé férjhez, hanem amikor László fi-am eléri a nagykorúságot, átadom neki a kormányzást, és visszavonulok egy kisvárosba, ahol később a pestis végez velem. Lászlót magyar királlyá koronázzák Zárában, de a trónig sosem jut el, csak ellenkirály marad. Prosztata-gyulladás viszi el, két évvel az én halálom után.

ERZSÉBET Hónapokig fogunk raboskodni Máriával a novigrádi börtönbe', míg Zsigmond meg nem indul egy sereg élén kiszabadítani minket. Horváti János figyelmezteti, hogy ha közel merészel jönni, megölet engem. Legnagyobb meglepetésemre Zsigmond nem közeledik tovább. Hanem szól a velenceieknek, hogy közeledjenek ők. Ígéretet tesz nekik, hogy ha kiszabadítanak, többé nem kell fizetniük az évi hétezer aranyat Magyarországnak. A velenceiek támadásba lendülnek, mire Horváti emberei a lányom szeme láttára megfojtanak.

LACKFI Mivel segítetek kiszabadítani Máriát, megkapom hálából Komáromot és a főlovászmesteri címet. Ám később, mialatt Zsigmond a nikápoli csatába' harcol a török ellen, Horváti uram üzen nekem, hogy állanék át a nápoli László oldalára, hoznánk be őt is, mint az apját, s tennénk királlá. Tartózkodó válaszom Zsigmond kezébe kerül, aki félreérti a dolgot, összeesküvőnek hisz, és megfoszt minden rangomtól.

HORVÁTI Annyira azér' nem lesz tartózkodó a válaszod, Lackfi uram.

LACKFI De igenis az lesz.

HORVÁTI Nem lesz az.

LACKFI De az lesz!

HORVÁTI Annyira tartózkodsz te az én tervemtől, mint a pozsonyi örmleányok a dugástul. Még levelezésbe is fogsz kezdeni Lászlóval!

LACKFI Az csak később lesz, amikor félreinformálnak, hogy Zsigmond oda-
veszett a csatába'!

DEMETER Urak! Itt most az a kérdés, hogy mi lesz velünk!

LACKFI Az lesz, hogy miután Zsigmond hazatér a csatából, a László-párti urakat béketárgyalásra hívja a szlavóniai Kőrösre. Én pusztán azér' megyek oda, hogy igazoljam neki az ártatlanságomat. Csakhogy ez csapda. Garai Miklós idősebbik fia, ifjabb Garai Miklós, aki Zsigmondnak hű embere lesz, reánk ront az embereivel, és lemészárolja az összes László-párti urat – sajnos engem is.

HORVÁTI Átlátok a szitán, így nem veszek részt a véres kőrösi gyűlésen – Zsigmond legnagyobb bánatára, aki sose bocsátja meg nekem, hogy bebörtönöztem a feleségét, és megölettem az anyósát. Nyolc évvel később kegyetlen bosszút áll. A boszniai Dobor várát, akkori székhelyemet addig ostromolja, amíg be nem jut; a vár népét lenyakaztatja és a folyóba dobhatja, engemet pedig Pécsre vitet. Egy ló farkához kötve hurcoltat végig Pécs városának utcáin, majd tüzes vassal kínoztat meg, végül felnégyeltet, és darabjaimat kitűzi a város kapuira.

BEBEK Bárki ül Magyarország trónján, hűséges emberének tart, így kései halálomig rengeteg tisztséget fogok még betölteni, és hatalmas vagyont halmozok fel.

MÁRIA Amíg raboskodok, Zsigmondot magyar királlá koronázzák. Szabadulásom után én leszek az ő társuralkodója, és szeretetbe' élünk, míg a halál el nem választ. Csak sehogy sem akar gyermekünk születni. Aztán nyolc évvel később, Horváti uram elfogatása után, mégis teherbe esek. Ám egy napon, mialatt Zsigmond háborúzni van, kilovagolok egymagam a budai erdőbe; lovam megbotlik, levet magáról, és reám zuhan.

Beindul a szülés, és sajnos senki sincs a közelbe', hogy megmentsen.
Zsigmond Nagyváradon temettet el a kisbabámmal. Fiú lett volna.
ZSIGMOND Európa legtekintélyesebb uralkodója leszek: német–római császár, magyar, német és cseh király. Ötven éven át vezetem Magyarországot, Budát pedig a középkori Európa egyik legszebb városává teszem. Bár sok évvel Mária halála után újból megnősülök, Cillei Borbálát vezetem el, fiam nem születik. És Borbála ide vagy oda, hosszú életem végén én is Nagyváradra temettetem magam – az én kis puszedlim mellé.
(*Mindenki Demeterre néz.*)
DEMETER Jó, értem. (*A közönség felé*) De *velünk* mi lesz?

VÉGE